

Teodora Ministras
7243 So. Albany Ave.,
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTeka

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LXII

Birželis - June 16, 1977

Nr. 24

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

BREŽNEVO SANTVARKA

Geriau ar blogiau už Stalino?

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad naujos Sovietų Sąjungos konstitucijos projektas, kuriam nėra jokių kliūčių būti priimtam, laisvame pasaulyje susilaukė mažiau dėmesio negu Ugandos valdovo Idi Amin noras neprašytam dalyvauti britų karalienės 25 m. karūnacijos sukaktuvėse. Iš tikro, negi gali tikėtis, kad Brežnevas savo galios kulminaciniame taške norėtų bent kiek suvaržyti savo valdžią ar ją kaip nors apriboti? Faktinai 118 straipsnis, numatęs naują Aukščiausios Tarybos prezidiumo pirmo vicepirmininko postą atrodo specialiai įrašytas tam, kad Brežnevas galėtų perimti pavaryto Podgornio prezidento vietą, bet kartu galėtų būti atpalaiduotas nuo visokių reprezentacinių pareigų, kurios sugaišina nemažai laiko. Taigi — nieko naujo.

Žinoma, mums, kurių tautos dauguma turėjo tiek kentėti po iš Maskvos patiekėjusios Stalino konstitucijos saule, nauja santvarka verta didesnio dėmesio. Trumpai, ji ir toliau palieka tautines respublikas, net išplėsdama paskirų piliečių teises, įsakmiai paminėdama korespondencijos, telefonu pasikalbėjimu ir telegramų susisiektimo laisvę, tačiau iš kitos pusės tas teises ir laisves ir apriboja, nustatydamas:

"Piliečių teisių ir laisvių naudojimas negali pažeisti bendruomenės ir valstybės interesų ir kitų piliečių teisių."

Tai reiškia, kad 'valstybės labui' visos teisės gali būti pažeistos, o kas yra tas valstybės ar visuomenės 'labas', nusprendžia tik KGB. Ta prasme Brežnevo konstitucija skamba blogiau už stalininę.

Antra vertus, Stalinas galėjo duoti visas galimas laisves, visai nesiskaitydamas su galimybe, kad kam nors gali ateiti į galvą mintis jomis pasinaudoti. Faktas, kad dabar rasta reikalo tas teises ir laisves oficialiai apriboti, kalba už tai, kad dabar nuotaikos Sovietijoje yra pasikeitusios ir teisių bei laisvių reikalavimas artėja prie galimybių rėmų. Praktikoje, tą baimę patvirtino bandymai pasinaudoti Helsinkio Akto nuostatais.

Įdomu, kad pats Brežnevas rado reikalo paneigti susidarantį įspūdį, kad nauja konstitucija duoda mažiau laisvės. Kalbėdamas gegužės 24 d. CK posėdyje (kalbos tekstas buvo paskelbtas tik po savaitės), Brežnevas pirmą kartą savo karjeroje pasmerkė Stalino režimą, aiškindamas, kad dabartinė (stalininė) konstitucija buvusi "aptemdinta nelegaliom represijom, pažeidimu socialistinės demokratijos principų" ir t.t.

"Partija, — sakė toliau Brežnevas, — pasmerkė tokią praktiką, ir ji niekada neturėtų būti pakartota!" Kalba apie tai, ir kartu bandymas užbėgti už akių galimybei, kad kai kas konstituciją pradės aiškinti pažodžiui, kalba už pažangą, kad ir labai lėtą, kurios negali sustabdyti.

Kažkas panašaus atsitiko su Helsinkiu Akto. Juo norėta amžiams užantspauduoti sovietų sienas ir įtaką, iš tikro tik duota proga konstatuoti, kad tos imperijos pavaldiniai neturi jokios laisvės. Dabar tenka keisti konstituciją, kad tas laisvės praplėtus ir kartu legaliai apkirpus. Žmonių teisių klausimas staiga pasidarė aktualus ir užsienis tikrai prieštarautų savo interesams, jei nustotų jį kelti.

Atrodo, kad panašios nuomonės yra Valstybės Departamentas. Už tai kalba paskutinieji Valstybės Sekretoriaus Vance pareiškimai ir kartu 93 puslapių oficialus administracijos raportas apie Helsinkio Akto nuostatų laikymąsi.

VIKTORAS PETRAVIČIUS

Pabėgėliai (linoleumo raiž. 1946)

PO HELSINKIO BELGRADAS

RIMAS DAIGŪNAS

Senas Jugoslavijos diktatorius Tito, įkopus į sostą išžudydamas savo konkurentus, ne juokais pasiruošė tarptautiniam spektakliui. Belgrado konferencijai pastatyti nauji rūmai. Statybos kaina peržengė 21 milijoną dolerių. Statyba vyko ne be amerikoniškos talkos.

Nauji rūmai svetingai pradaro duris trisdešimt penkių valstybių atstovams, kurie prieš porą metų pasirašė gėdingą laisvės kraštams sandorį su kruviniausią pasaulįje diktatūra, su SSSR. Tada laisvieji kraštai išiparei-

gojo užšaldyti grobuoniškai nutiestas SSSR vakarų sienas. Įvairiais kazuistikos triukais buvusioji JAV administracija išsisukinėjo iš susidariusios padėties, tvirtindama, kad Pabaltijo kraštų teritorijos aneksija stovi nušaliai nuo Helsinkio baigiamąjo akto nuostatų. Betgi jokios tuo reikalu klauzulės į baigiamąjį aktą neįrašyta. Tad privalomas signatarams tekstas ipareigoja nekelti va-

Ta linkme JAV per tuos dvejus metus ir ėjo. Net per 'Pavergtų tautų deklaraci-

jas' neminėta pavergtųjų valstybių vardų. Buvo tenkinamasi abstrakčiais pageidavimais ir nieko nesakančiais sakiniiais. Ne be reikalo, tvirtiname, kad Helsinkio aktą pasirašęs L. Brežnevas net apsiašarojo. 'Jautrus' SSSR diktatorius. Jis tarėsi sėkmingai baigęs iki tol vis ginčijamų vakarinių sienų stabilizaciją. Helsinkio baigiamąjo akto signatarai (jų tarpe ir JAV) pasižadėjo niekad nekelti SSSR vakarinių sienų revizijos, nei jų teisėtumo. Tokiu būdu buvo sankcionuotas brutalus Pabaltijo prijungimas prie SSSR.

Savo esme Helsinkis buvo didelis tarptautinės politikos farsas. Esamo status quo stabilizacija konsekravo neatsiklausę dar taip neseniai laisvomis buvusių valstybių nuomonės. Visi 'patogiai' užmiršo, kad Lietuva, Latvija ir Estija buvo pilna teisiai a.a. Tautų Sąjungos nariai. Jeigu ta valstybių sąjunga pasibaigė, tai nereiškia, kad ir jos narių teisės baigėsi kartu. Bet Helsinkio konferencijos dalyvių sąžinės nepakurstė nė pabaltiečių delegacijos atvykimas į Helsinkį ir jų dramatiškas ten įkalinimas. Visuotinis mūsų apsileidimas nepadarė iš to fakto paminklo, visą tą

(Nukelta į 6 psl.)

Tautos Fondo suvažiavimo gegužės 28 d. prezidiumas: A. Vakselis, P. Minkūnas, J. Vaičiūnas, I. Gasiliūnas, prel. J. Balkūnas, J. Valaitis, R. Šidlauskienė, J. Pumputienė.

L. Tamošaičio nuotr.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Paskutiniuoju metu dažnai linksniojamas Afrikos vardas. Už tat laukiant tolimesnių įvykių, verta susipažinti su komplikuota situacija jos rytinėje ir pietinėje dalyse. Visų pirma reikia pastebėti, kad nė vienas Afrikos režimas nėra visai stabilus. Už tat jie visi prisibijo didesnių avantiūrų užsieniuose, kas padėjo Zairei išlaikyti savo teritorialinį integralumą. Iš Angolos suorganizuota buvusių Katangos žandarų invazija nesulaukė paramos nė iš vienos Afrikos valstybės ir galėjo būti likviduota.

Po to dėmesys nukrypo į vadinamą Afrikos Ragą — rytinę dalį, kur Etiopijoje kubiečiai pakeitė amerikiečius karinių patarėjų rolėje. Būklė čia tokia: 1973 m. nuvertus imperatorių Haile Selassie, valdžia atiteko 120 karių grupei vardu "Dergue". Jos dauguma buvo kairieji, bet kartu ir nacionalistiniai nusistačiusieji. Nepaisant to, tarp jų greitai prasidėjo savitarpio kovos, kurios privedė prie nepaprastai žiaurių žudynių. Dergue vis išsilaikęs vadas pulk. It. Mengistu Haile Mariam priklauso vadinamai Fidaistų grupei, kuri savo vardą gavo iš Paryžiaus Sorbonos universiteto auklėtinio marksisto Haile Fida. Su ta grupe varžosi Etiopijos Liaudies Revoliucijos partija, kuri turi daugiau simpatijų inteligentių ir inžinierų. Abi grupės kiekvieną progą savo oponentus žudo. Taip šių metų balandžio mėn. sostinėje Adis Ababoje buvo sušaudyta 1,000 Revoliucinės Partijos šalininkų, jų tarpe daug mokyklinio amžiaus — vienas tik 12 metų amžiaus berniukas buvo sušaudytas už proklamacijų dalinimą.

Šalia tų dviejų dar yra trys kitos marksistų grupės. Viena jų Eritrejos Liaudies Išvadavimo Frontas, kuris siekia Eritrėjos nepriklausomybės. Pagaliau ten veikia dar ir Etiopijos Demokratinė Unija, kuri stengiasi sutelkti visus Dergue priešus į vieną frontą. Ji kontroliuoja kai kurias vietoves Sudano pasienyje.

Adis Ababos režimui yra priešinga Somaliya, kuri norėtų sau prijungti kai kurias pakraščio teritorijas. Somaliya turi glaudžius santykius su sovietais, kuriems 'išnuomavo' dalį Berberos uosto, kur sovietai įsteigė savo laivyno bazę. Savaimė aišku, kad Havanos-Maskvos parama Adis Ababai somaliečius labai papiktino ir jie pasidarė daug malonesni Saudi Arabijos viliojimui, kuri jiems žada visakeriopą pagalbą, jei jie iš-

vytų sovietus. Tokiu būdu sovietams, norint įvesti Pax Sovietica Afrikos Rage pirmiausia reikėtų kaip nors sutaukinti Somaliya su Etiopija. Uždavinsys taip sunkus, kad jie jį bando išspręsti per kubiečius, patys bijodami nustoti savo prestižo.

Tuo tarpu pietinėje Afrikoje Rhodėzijos Ian Smith vyriausybė pradėjo griežtesnę politiką prieš savo kaimynus, kurie remia prieš ją kovojančius partizanus. Ji žada nutraukti elektros srovės tiekimą Zambijai, jei iš jo toliau bus puolama Rhodėzijos teritorija. Elektros srovė būtinai reikalinga Zambijos vario kasykloms. Jų rūda yra svarbiausias Zambijos eksporto dalis. Neseniai Rhodėzija savo kariuomenės dalį buvo pasiuntusi net 60 mylių į Mozambique teritoriją partizanų stovyklom išnaikinti. Tas žygis atnešęs nedidelį karinės medžiagos grobį. Buvę užmušti 32 partizanai, tuo tarpu Rhodėzija neteko tik vieno savo lakūno.

Tie žygiai šiek tiek pakėlė Rhodėzijos baltųjų morale, kuri, apamai imant, nėra aukšta. Dauguma yra įsitikinę, kad jie anksčiau ar vėliau turės iš šio krašto bėgti.

Grįžtant į Europą... Birželio 15 Ispanijoje įvykusiuose rinkimuose kandidatavo net 6,000 kandidatų į 557 seimo vietas. Atrodo, kad didžiausia kova vyko tarp Demokratinės Centro Unijos, kuriai vadovauja min. pirm. Adolfo Suarez, 44 m. ir kurią sudaro socialdemokratų, krikščionių demokratų ir nepriklausomųjų koalicija. Su ja varžosi socialistų darbininkų partija (P.S.O.E.), kuri yra laikytina kairesne už Europos socialistus. Jai vadovauja advokatas Felipe Gonzales, 34 metų. Komunistų partija, kuriai vadovauja 62 m. Santiago Carrilo nesitiki daugiau kaip 6% balsų. Ji net nesipriešina JAV bazėm Ispanijoje, jei sovietai toliau laikys savo kariuomenę Varšuvos pakto valsty-

bėse. Pagaliau konservatyvieji turi savo Tautinį Sąjūdį, kuriam vadovauja buvęs vidaus reikalų ministris Manuel Fraga Iribarne, 55 m. Spėjama, kad jis surinks maždaug tiek pat balsų kaip ir komunistai. Laimėtoju greičiausia išeis Demokratinis Centras. Taip bent atrodė prieš pat rinkimus.

Gegužės 27 dienai aštant Angoloje prasidėjo sukilimas, kuris pareikalavo 200 gyvybių. Birželio 4 d. londoniškis The Economist apie jį duoda daugiau žinių. Kaip žinia, Angolą valdo sovietų pavyzdžiu Liaudies Sąjūdis, kurio vadovybė toli gražu nesutaria. Atrodo, kad kubiečiai ir jų palaikoma valdančioji klika, kurios dauguma yra maišytos rasės, nėra populiarūs juodųjų masėse. Vienas iš tikrai juodų to sąjūdžio vadų — Nito Alves — turėjo Maskvos pasitikėjimą ir už tat buvo iki 1976 m. spalio mėn. Angolos vidaus reikalų ministru. Tą mėnesį prezidentas Neto lankėsi Maskvoje ir, atrodo, gavo ten leidimą Alves pašalinti iš ministerių, bet paliko jį partijos CK. Gegužės 21 d. Alves buvo pašalintas ir iš partijos ir suimtas. Tas paskatino jo šalininkus suorganizuoti sukilimą, kurio pirmieji tikslai buvo užimti radijo stotį, kalėjimą, kariuomenės štabą ir prezidentūrą. Pasiiekti buvo tik du pirmieji tikslai. Alves iš kalėjimo buvo paleistas ir slapstosi. Žuvusių tarpe 6 svarbūs vyriausybės ir partijos šūlai, jų tarpe ir finansų ministris. Atrodo, kad kubiečiams dar ilgai reikės pasilikti Angoloje.

Etiopijos pateikimas į sovietų įtaką padėjo Afars ir Issas valstybėlei, kuri birželio 27 d. gauna nepriklausomybę iš Prancūzijos. Issas tautos žmonės yra giminingai somaliečiams, kurie paimtų sau būvusią Prancūzijos koloniją su jos uostu Djibouti. Tas uostas tačiau yra reikalingas Etiopijai, kurios sostinė su tuo uostu jungia 495 mylių ilgumo geležinkelis. Etiopams yra gimininga ir Afars tauta. Jei Somaliya bandytų užimti Djiboutį, Etiopija pradėtų karą.

Šiuo metu abiem didiesiems kaimynams patekus į sovietų įtaką, Afars ir Issas respublika galės kuriam laikui išlaikyti savo būsimą nepriklausomybę.

Tuo tarpu sukilimas įvyko Seychelles archipelage — tai mažytės salelės apie 800 mylių į Rytus nuo Afrikos Rago Indijos vandenynė. Tų salų kurios gyve-

na iš turizmo, prezidentas James Mancham nuvyko į britų Commonwealtho konferenciją. Ta proga pasi-naudojęs valdžią pagrobė buvusias ministeris pirminkas Albert Rene. Buv. prezidentas aiškina, kad prie perversmo savo nagus prikišo sovietai, ką dabartinis valdovas paneigia.

1977 EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ iš BOSTONO, CHICAGOS, NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Vienos savaitės: Rugsėjo 18 — \$838.00
Rugsėjo 28 — \$838.00

Dviejų savaitių:

Birželio 15 — \$1158.00 Rugpiūčio 10 — \$1195.00
Liepos 13 — \$1195.00 Rugsėjo 7 — \$1158.00
Liepos 27 — \$1195.00 Gruodžio 21 — \$999.00

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ KITŲ MIESTŲ su papildomu mokėsiu.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

GRUPĖSE VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS — PATARTINA REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU.

Darbo valandos: Kasdien nuo 9-5, penktadieniais nuo 9-7. Šeštadieniais uždaryta.

PRICES ARE NEW, based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval.

Norintiems atsikvisti giminės iš Lietuvos sutvarkome reikalingus išskvietimo dokumentus.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:
7 1/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.I.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Ne-spausdinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

BENDROM JĖGOM IR DARNIU SUTARIMU DAUGIAU ATLIKSIME

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos naujai išrinkto pirmininko inž. Antano Mažeikos žodis, pasakytas ALT S-gos Seime š. m. gegužės 29 d. Philadelphijoje.

Mieli Tautinės Sąjungos Seimo dalyviai, savo vardu, o taip pat ir naujai išrinktų Tautinės Sąjungos Valdybos narių vardu tariau nuoširdų ačiū už jūsų išreikštą mums pasitikėjimą ir lojalumą. Uždėtos mums pareigos ir atsakomybė yra tikrai didelės. Los Angeles miestui esant toliausiai nuo mūsų pagrindinių vietovių, kaip Chicagos, Clevelando bei kitų rytinių skyrių gali pasireikšti, šiuo metu nepramatyti sunkumai. Todėl jūsų visų pagalba bei nuoširdus skyrių valdybų bendradarbiavimas įgalins Sąjungos Valdybą, jai uždėtas pareigas, tinkamai atlikti.

Tautinės Sąjungos politika bei laikysena, tiek savo Sąjungos reikaluose, tiek santykiavimuose su kitomis organizacijomis, yra plačiai išdiskutuoti ir Seimuose priimti. Tų minčių tvirtai laikėsi praeitų kadencijų Valdybos. Tad tikiu, kad

ir šitos kadencijos laikotarpyje Valdyba vadovausis tais pačiais principais bei Seimų priimtais nutarimais.

Šiandieną jau 33 metai metai kai esame palikę savąjį kraštą, ir 28 metai, kaip buvo suorganizuota Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. Tai gana ilgas laikas mūsų lietuviškoje veikloje. Nenuostabu, kad kai kurie iš mūsų sulaukę garbingo amžiaus, atlikę didelius darbus, išgiję didelę patirtį, šiandieną mažiau reiškiasi mūsų veikloje. Tokia padėtis verčia mus visus rimtai pagalvoti ir dėti pastangas — A T S I - J A U N I N T I. Kvieskime jaunesnius mūsų visų bendrą darbą. Ruoškime juos, kad laikui atėjus jie galėtų pakeisti mus. Tebūna mūsų visų pareiga padėti savo skyriams tai įgyvendinti.

Rašytas žodis Lietuvių Tautos istorijoje visada suvaidino didelį vaidmenį. Ypatingai šiandieną, kovoje dėl Lietuvos laisvės, S P A U D A yra pats svarbiausias ginklas. Todėl remkime savąją spaudą, DIRVĄ ir NAUJĄ - J A V I L T I, kitus ra-

Dalis atstovų ALT S-gos Seimo darbo posėdyje.

A. Reivitenės nuotr.

ĮTEIKĖ MEMORANDUMĄ ŠVEICARŲ VYRIAUSYBEI

Ryšium su netrukus prasidedančia Belgrado konferencija, Šveicarijoje gyvenantieji politiniai emigrantai iš komunistų užvaldytųjų rytų ir centro Europos valstybių, įteikė šveicarų vyriausybei memorandumą. Jame konstatuojami Hel sinkio nutarimų laužymai, vykdomi Sovietų Sąjungos ir jos satelitų. Memorandume ypač pabrėžiama, kad Maskva pažeidžia laisvo tautų apsisprendimo teisę, laikydama jos paglemžtus kraštus karinėje okupacijoje. Be kitų sovietinių nusikaltimų, nurodoma į sistemingai varomą rusinimo politiką nerusiškose vad. sovietinėse respublikose.

Šveicarijoje įsikūrusių lietuvių vardu memorandumą pasirašė dr. A. Gerutis.

STANULIO PARODA

Viena žinoma Ženevos meno galerija surengė lietuvių tapytojo Gabrieliaus Stanulio parodą. Ji truks iki birželio pabaigos.

G. Stanulis profesoriauja Ženevos meno mokykloje, kurioje pats savo laiku studijavo. Jis, be to, baigė Ženevos universitete pedagogiką ir psichologiją.

Parodos proga išleistame paveikslų kataloge meno kritikas J. L. Daval parašė G. Stanulio kūrybos

ginkime ją remti, skaitykime ją, rašykime joje.

Santykiuose su kitom organizacijom privalėtume dėti pastangas, kad jie būtų geri. Bendrom jėgom ir darniu sutarimu galėsime daugiau atlikti, o tuo pačiu pagyvinsime bei sustiprinsime visą lietuvišką veiklą.

Šias pagrindines tris mintis stengsimės, jūsų padėdami, kiek galima geriau įgyvendinti. Tikiu, kad taip dirbdami padėsime Tautinei Sąjungai ir toliau stovėti tinkamoje aukštumoje, o per tai stipriai prisidėsime prie visų lietuvių bendro darbo kovoje dėl Lietuvos laisvės.

įvertinimą. Dabar vykstančioji paveikslų paroda yra jau dešimtoji dailininko individualinė paroda. Be to, Stanulis ligšiol išstatė savo eksponatus 11 kolektyvinių parodų.

MARE BALTICUM

Hamburge veikiančioji organizacija "Ostseegesellschaft" savo paskutinį metraščio "Mare Balticum" numerį paskyrė aplink Balti-

jos jūrą gyvenančių tautų įnašui į Jungtinių Amerikos Valstybių gyvenimą ryšium su to krašto 200 metų jubiliejum.

Apie lietuvių emigraciją straipsnį minėtame, kiek pavėluotai tik ką išėjusiame metraštyje paskelbė Berne, Šveicarijoje, gyvenantis dr. A. Gerutis.

Dr. A. Gerutis yra "Ostseegesellschaft" narys.

Šis bei tas

SKIRPSTAS

Lietuvių Fondo pelno skirstymo pranešime skelbta: už 1976 gautą 62 prašymai 184.800 sumai, o pinigų buvo tik 49.000, todėl tepatenkinti 33 prašymai, o 29 atmesti.

Taip lig šiol tas tūkstančių derliaus skirstymas vyksta lyg atsitiktinės pabiros pagal prašymus iš šalies, lyg asmeniškai (arba draugijų) paelgetavimai. Net patys LF žmonės šikart tai pavadinę "lauktuvėm"... Anksčiau dar buvo sakoma — Kalėdų Senelio dovanos, atrodė šiek tiek rimčiau, tarsi pastoviai nuolatinis, nors ir vaikiškas, malonių dalijimas. O jau lauktuvės — visai nereikšmingas, beveik netikėtas kokio niekelio kyšis, buvęs nebuvęs.

• Todėl visuomenė vis pasigenda: o kiek LF pinigų paskyrė pagal nuosavą, rimtos įstaigos suplanuotą ir nuosekliai ilgalaikiu numatymu vykdomą lietuvių kultūros ugdymą išeivijoje? Argi kultūringa vien dairytis į pašalius, kas kada kokį prašymą pateiks? Argi ne laikas jau rimtai ir planingai savos kultūros puoselėjimą pradėti vykdyti, turint tiek gražaus pinigų? Be abejo, daug lengviau yra švaistyt malones į godžiai kieno kito atkištus delnus.

• Vis tebesidrumščia tas visai nereikalingas žydų tragedijos II Pas. Karo metu nacių okupuotoje Lietuvoje klausimas. Tiesa, mes kalti apsileidimu, kad lig šiol nesurinkom ir nepaskelbėm tikrovės faktų, kai žydai visa yra smulkiai suregistravę. Ir ypač, kad jiems lygiagrečiu talkina ir bolševikai, kažkodėl tik pastaruoju laiku, po tiek metų, užsidegę ieškoti tariamų "lietuvių nusikaltėlių". Nors medžiaga mūsų veiksmų pastangom jau renkama, bet būtina paspartinti — sudaryti bent 3-5 asmenų komisiją, darbas eis lengviau ir bus tikslesnis, greitesnis. Čia tokia skaudi tema, plačios apimties, tad būtina rūpestingai ją aiškinti. O dabar, kol neturim konkrečių faktų rinkinio po ranka, tai palaidi ginčai spaudoje ir jausmingi nušnekejimai, be visapusiško požiūrio — tik dar labiau reikalą painioja ir gadina. Ir gaila, kad mūsų su žydais tarpusavio santykius, kurie visada buvo neperblogiausi, kol neįsikišo svetimieji, tie asmeniškai ir vienašališkai išvadų darymai tik be reikalo apkartina. Tuo tarpu, gal būt, geriausia susilaikyti nuo perplačių sprendimų; visą domesį sutelkime į faktų rinkimą ir jų greitesnį paruošimą viešumai.

• Dabar mirė žymus Amerikos intelektualas, kontroversiškas pedagogas, drąsus mąstytojas Robert M. Hutchins. Ilgametis Chicagos universiteto prezidentas, įvedęs daug naujovių. Štai kaip jis išsitarė apie televiziją: Tai klaiki perspektyva, kurią mums atveria televizija rytdienai: kai niekam nereikia kalbėtis ir nieko skaityti, ateičiai siūlosi blanki ir apmirus epocha, kuri, ilgesnį laiką užtrukusi, palaipsniui pagal evoliucijos dėsnius — suformuos žmoniją neatskiriamą nuo žemesnių augmenijos gyvių... Esu įsitikinęs, kad Marsas kadaise galėjo būti apgyventas protingų žmoniškų būtybių, kaip ir mes; tik jos, deja, prieš keletą tūkstančių metų savo nelaimei išrado televiziją...

Naujasis ALT S-gos pirmininkas inž. Antanas Mažeika ir ALT S-gos Seimo, įvykusio gegužės 28-29 d. Philadelphijoje, pirmininkas dr. P. Švarcas.

A. Reivitenės nuotr.

Diplomatijos paraštėje (12)

Vaclovas Sidzikauskas

Hymanso projektas

Hymanso pirmininkaujamos Lietuvos ir Lenkijos tiesioginės derybos prasidėjo 1921 m. balandžio 20 d. Lietuvos delegacijai vadovavo Ernestas Galvanauskas, o Lenkijos — Szymon Askenazy.

Didelį lietuvių susirūpinimą ir jos nerimastį dėl tų derybų liudija, kad ir toks faktas. Lietuvos delegacijos narys Tomas Norus-Narusevičius, tuomet Lietuvos atstovas Londone, turėjo laikinai sugrįžti į savo tarnybos vietą. Pakeliui iš Briuselio į Londoną, iš Belgijos uosto Ostende jis pasiuntė Lietuvos delegacijos pirmininkui Galvanauskui tokią telegramą: "Darykit rimtus pasiūlymus ir saugokite nepriklausomybę". Derybose Briuselyje aš nedalyvavau. Praradęs viltį abi šalis sutaukinti, Hymansas pasiūvė pats surašyti Lietuvos ir Lenkijos ginčo išsprendimo projektą, Hymanso projektu vadinamą. Pagal tą projektą, Lietuva ir Lenkija pripažįsta viena antros nepriklausomybę de jure. Lietuva padalinama į du kantonus, Vilniaus ir Kauno. Valstybinė kalba abiejuose kantonuose lietuvių ir lenkų. Vilnius Lietuvos sostinė. Lietuva sueina į glaudžius santykius su Lenkija, artimus federacijai, sudaromos abiejų valstybių seimų delegacijos, bendros užsienių ir ekonominiams reikalams tarybos, karinė konvencija. Hymansas davė suprasti, kad Lietuvai jo pasiūlymą priėmus, jis prašytų Aukščiausiąją Alijantų Tarybą atiduoti Lietuvai Klaipėdos kraštą, kuris eventualiai sudarytų Lietuvos trečiąją kantoną. Lenkijos vyriausybė tą projektą priėmė, o Lietuvos vyriausybė, nors ir sakėsi principe jį priimanči, bet padarė tokius rezervus ir pakeitimų pasiūlymus, kurie buvo tolygūs projekto atmetimui. Tautų Sąjungos Taryba savo 1921 m. birželio 28 d. posėdyje Hymanso projektą aprobavo.

O. W. Milašius, pasakęs pirmą kalbą Lietuvos vardu Tautų Sąjungoje Ženevoje.

Min. pirm. E. Galvanauskas, kurį tik nežuvo dėl Hymanso projekto.

1921 m. rugsėjo 1 d. turėjo rinktis sesijai Tautų Sąjungos Antroji pilnatis. Hymansas prašė Lietuvos ir Lenkijos delegatus atvykti į Ženevą kiek anksčiau, būtent rugpiučio 25 d. Tuoju prasidėjo Ženevoj pasitarimai tarp E. Galvanausko vadovaujamos Lietuvos delegacijos ir Askenazy vadovaujamos Lenkijos delegacijos. Lietuvos delegacijai priklausiau ir aš kaip Lietuvos atstovas Šveicarijai. Nuo to laiko man buvo lemta dalyvauti visoj

tolesnėj bylos su Lenkija eigoje. Kadangi Lenkijos delegacijos priskytyje buvo žydų tautybės asmuo, prof. Askenazy, tai ir į mūsų delegaciją nariu buvo paskirtas Maksas Soloveičikas, tuomet žydų reikalų ministras. Turėjome sunkias, darbingas ir nervingas dienas Ženevoj. Suformulavome ir Hymansui įteikėme savo pastabas ir jo projekto pakeitimo pasiūlymus.

Atsižvelgdamas į Lietuvos delegacijos nusistatymą ir pasiūlymus, 1921 m. rugsėjo 3 d. Hymansas pateikė naują Lietuvos ir Lenkijos ginčo išsprendimo projektą, pavadintą "Ant-ruoju Hymanso" projektu. Jis gerokai skyrėsi nuo pirmojo, nes atsisakė Lietuvos padalinimo į kantonus. Vilniui buvo siūloma Šveicarijos kantonams prilygstant čia autonomiją jau vieningoje Lietuvos valstybėje. Kiti nuostatai, liečiantieji abiejų valstybių santykius, buvo palikti tie patys kaip ir pirmajam projekte.

Lenkijos delegacija antrąjį Hymanso projektą atmetė ir siūlė grįžti prie pirmojo. Su savo Vyriausybe susižinojusi Lietuvos delegacija pareiškė, kad principu ji sutinka priimti antrąjį Hymanso projektą ir pasiūlė eilę pakeitimų, siaurinančių Vilniui suteiktiną autonomiją ir bendrųjų tarybų kompetencijas.

Norėdamas savo projektą praforsuoti ir laikydamas Lietuvos "užsispyrimą" didžiausia kliūtimi, o Lenkijos laikyseną greičiau tik diplomatine taktika, Hymansas pasirinko tokią strategiją. 1921 m. rugsėjo 19 d. jis pateikė savo modifikuotą projektą Tautų Sąjungos Tarybai, kuri po abiejų šalių ir Tarybos narių (Bourgeois, Balfour ir Imperiali), pasisakymų, jį priėmė ir nutarė perduoti Tautų Sąjungos Pilnačiai. Kad paskatintus Lietuvą būti nuolaidesne, Hymansui pasiūlius 1921 m. rugsėjo 21 d., Lietuva buvo priimta į

Tautų Sąjungą, nors tuo metu ji dar nebuvo didžiųjų valstybių pripažinta de jure.

Čia noriu suminėti vieną smulkmeną. Pirmą kartą Tautų Sąjungos pilnatyje Lietuvos delegacijai reikėjo prabilti, pareikšti pasitenkinimą dėl Lietuvos priėmimo į Tautų Sąjungą taip pat ir paliesti Lietuvai opiausią problemą, jos ginčą su Lenkija. Naturaliai tokią kalbą turėjo pasakyti Lietuvos delegacijos pirmininkas Ernestas Galvanauskas, tačiau kiti Lietuvos delegacijos nariai, Ženevoje tuo laiku buvusių lietuvių moterų Bronės Klimienės ir Reginos Sidzikauskienės smarkiai įtaigojami, manė,

kad tokia iškilminga ir Lietuvos tarptautinio triumfo proga kalbą iš pasaulio tribūnos pasakytų Lietuvos delegacijos narys Oskaras de Lubič Milosz-Milašius, atsižvelgiant į jo gražią prancūzišką tarėną ir didelį populiarumą prancūzuose. Kalbos turinys, žinoma, buvo visos delegacijos apsvarstytas ir priimtas. Labai susijaudinęs, savo kalbą Milašius pradėjo žodžiais: "A l'emotion profonde..."

1921 m. rugsėjo 24 d. ugninga ir patetiška kalba Hymansas referavo savo projektą, Tautų Sąjungos Pilnačiai, kuri vienbalsiai jį priėmė.

(Bus daugiau)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS - SIUNTINIUS

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir t. t.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA.

TOKSTANČIAI KLIJENTŲ PATENKINTI.

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS

PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

488 MADISON AVE. (tarp 51 ir 52 g-vės)

FLOOR 21st NEW YORK, N. Y. 10022

SKYRIAI:

Apple-Valley, Min. 55124-7707 147St.	Tel.: 612-432-7083
New York, N.Y. 10003 — 45 Second Avenue	AL 4-5456
New York, N.Y. 10011 — 135 W. 14 Street	CH 3-2583
So. Boston, Mass. 02127 — 389 West Broadway	268-0068
Bridgeport, Conn. 06610 — 1880 Seaview Ave.	203-367-2863
Buffalo, N.Y. 14206 — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
Chicago, Ill. 60622 — 2222 West Chicago Avenue	BR 8-6966
Chicago, Ill. 60629, 2501 West 69 St.	WA 5-2737
Cleveland, Ohio 44134 — 5879 State Road	884-1738
Irrington, N.J. 07111 — 762 Springfield Avenue	ES 2-4685
Irrington, N.J. 07111 — 1082 Springfield Ave.	374-6446
Grand Rapids, Mich. 49504 — 636-38 Bridge St. N.W.	GL 8-2256
Hackensack, N. J. 07601 — 112 Main St.	201-342-9816
Hartford, Conn. 06106 518 Park St.	246-9473
Lakewood, N.J. 08701 — 241 Fourth Street	FO 3-5569
Los Angeles, Calif. 90022 — 960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
New Haven, Conn. 06511 — 1329 Boulevard	LO 2-1446
Newark, N.J. 07106 — 698 Sanford Avenue	373-8783
Passaic, N.J. — 176 Market Street	GR 2-6387
Philadelphia, Pa. 19122 — 1214 N. 5th. St.	PO 3-4818
Philadelphia, Pa. 19141 — 4925 Old York Rd.	GL 5-9586
Pittsburgh, Pa. 15203 — 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
San Francisco, Cal. 94115 — 1826 Divisadero St.	FI 6-1571
Wappingers Falls, N. Y. 12590 — Hidden Hollow Apts.	914-297-0261
Waterbury, Conn. — 905 Bank Street	PL 6-6766
Fort Wayne, Ind. 46808 — 1807 Beimeke Rd.	432-5402
Worcester, Mass. 01610 — 144 Millbury Street	SW 8-2868
Youngstown, Ohio 44503 — 309 W. Federal Street	RI 3-0440

1977 KELIONĖS Į LIETUVĄ

VIENTOS SAVAITĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ: 1 naktis Maskvoj, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuj su dienos ekskursija į Kauną, 1 naktis Maskvoj.

rugsėjo 18-26 — \$858, spalio 9-17 — \$826

DVIEJŲ SAVAIČIŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ, VOKIETIJĄ IR ANGLIJĄ: 1 naktis Maskvoj, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuj su dienos ekskursija į Kauną, 4 naktys Miunchene ir 3 naktys Londone.

Birželio 26 — liepos 10 — \$1,253, liepos 17-31 — \$1,253

Kainon įeina kelionė iš Bostono, New Yorko arba Montrealio PAN American World Airways ar kitom IATA priemonėm. Dėl informacijų kreiptis:

ALGIRDAS MITKUS
BALTIC TOURS
8 WHITE OAK ROAD
NEWTON, MASS. 02168

TELEF. (617) 969-1190
arba
1-800-223-7420
(prašyti kalbėti su "Pat")

Kiekvienai kelionei yra ribotas keleivių skaičius. Patartina rezervuoti sau vietą kiek galint anksčiau.

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktorai

6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta

Tel. 737-8600
Tel. 737-8601

ŠIŲ DIENŲ KLAUSIMAI...(2)

TAUTINĖS IDĖJOS KELIAS

Inž. P.J. Nasvyčio paskaita, skaityta š.m. gegužės 28 d.

ALT S-gos Seime Philadelphijoje

Jau 37 metai Lietuva nėra laisva. Ji yra valdžioje nepaprastai baisaus priešo, kurio nesaisto jokios moralinės ar religinės doktrinos, kuriam fizinis sunaikinimas visų nesutinkančių su jų kėsiais yra normali ir kasdieninė priemonė. Ir kai šiandien esame susirinkę į penkioliką Tautinės Sąjungos seimą Philadelphijos mieste, JAV gimtavietyje, pabandykime suglauti pažvelgti per mūsų tautinės ideologijos prizmę kokia yra padėtis ir kas vyksta pavergoje Lietuvoje, kas darosi JAV ir, be drąsios, lietuvių išeivijoje, kaip vertintina mūsų didžiosios vilties, JAV, laikysena ir politika Lietuvos atžvilgiu ir kokie mūsų, tautinės ideologijos žmonių, yra šiandieniniai uždaviniai ir ateities darbo gairės.

A. Pavergoje Lietuvoje

Pavergtos Lietuvos istorija nuo 1940 metų iki šios dienos yra ištisa nepalyginamo herojiškumo epopėja! Aš nežinau istorijoje pavyzdžio, kad tauta, patyrusi tokią baisią priespaudą ir nuostojusi tiek daug savo sūnų ne tik kad nepalūžo, bet aukštai iškėlus galvą nepaliaujamai kovoja dėl savo teisių ir eventualios laisvės. Atrodo, kad po 37 metų ši kova ne tik kad nesumažėjo, bet didėja! Pačių sovietų daviniais, po II pasaulinio karo, Sovietų Sąjunga turėjo tik vieną rimtą ginkluotą konfliktą, pareikalavusį 14 tūkstančių reguliarios raudonosios armijos karių gyvybių. Tai buvo karas su Lietuvos partizanais, kuris truko keletą metų.

Pavergoje Lietuvoje buvo ir yra tūkstančiai herojų. Apie daugelį jų mes nieko nežinome, bet galime būti tikri, kad tie, kurie sugeba dabar leisti pogrindžio laikraščius turi ir davinis, kurie kada nors įgalins paskelbti pavergtos Lietuvos herojiškumo istoriją.

Simboliškai, vienas iš dabar pavergtose Lietuvoje einančių pogrindžio laikraščių vadinasi "Aušra". "Aušros" numeryje, išleistame 1977 m. vasario 16 d., rašoma: ... 1944 m. Lietuva vėl pateko bolševikinėn vergovėn. Tačiau šį kartą Lietuvos jaunimas nusprendė geriau mirti kovos lauke, negu Sibiro katorgoje. Šitaip kilo Lietuvos partizanų pasipriešinimas, kuris savo heroika ir tragedija yra nepalyginamas su daugeliu pastarųjų metų Afrikos, Azijos ar Lotynų Amerikos kai kurių tautų išsilaisvinimo sąjūdžiais. Deja, Vaka-

ry tautoms, skubėjusioms užgydyti karo metu žaizdas, maža terūpėjo, kad žūsta Lietuvos jaunimas dėl savo krašto laisvės, kad apnuoginti žuvusiųjų lavonai pasityčiojimui guldomi gatvėse, ir kad tautoje sukeltų paniką. Net ir mažiausiuose Lietuvos miesteliuose tuo metu buvo įrengiami kalėjimai, o ginkluotame tautos pasipriešinime žuvo apie 50,000 Lietuvos laisvės kovotojų bei jų rėmėjų. Daug didesnis Lietuvos gyventojų skaičius buvo įkalintas Gulago salyne arba išblaškytas po įvairias tremties vietas.

Vienas vakarietis žurnalistas ilgą laiką reziduojęs Maskvoje, su kuriuo man teko progos pasikalbėti būnant Europoje ir išsikalbėti pavergtos Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų padėties temomis pareiškė, kad Lietuvos partizaninis pasipriešinimas yra tiesioginė priežastis palyginti mažos rusų kolonizacijos Lietuvoje, palyginus su kitais Pabaltijo kraštais. Rusai formaliai bijojo važiuoti į Lietuvą.

Kalbant su tuo pačiu žurnalistu apie lietuvių išeivijos politinę veiklą, apie kurią jis mažai žinojo, jis pasakė — matote, vakarų pasaulis ne labai domisi ir labai mažai žinojo, kas darosi ir darosi Sovietų Sąjungos aneksuotose kraštuose. Sovietų Sąjunga po to kai stabilizavo padėtį užimtuose kraštuose dabar stengiasi pasauliui ikišti normalumo iliuziją. Įvairūs "kultūriniai mainai", susikabinusių po parankę sovietų ir amerikiečių sportininkų parada lyg ir sako, va kaip gražu, draugiškai sportuojame, gėrimės menu, prekiaujame, ko daugiau reikia... Tas jiems visiškai sekasi, o jūsų pastangos, jeigu tokias dedate, paskleisti tiesą lieka visai nepastebėtos. O kai fiktyvus normalumas atrodo realia, tai ką gi reikia keisti ir dėl ko jaudintis?

Taip, Lietuvoje ir lietuviybė gyva ir tautos pasiryžimas gyvas. Mums, išeivijoje tenka visomis galimomis priemonėmis lietuvių rezistencijai padėti. Būtų didžiausias istorinis nusikaltimas jei savo negudriais politiniais ėjimais jam pakenktume. Lietuvos ateitis yra pačioje Lietuvoje. Lietuvos laisvė ateis, kai sugrius Sovietų Sąjunga. Tai atsitiks arba evoliuciniu keliu arba ginkluoto susirėmimo išdavoje. Didysis pavojus yra užvilkinimas, nes nėra jokios garantijos kad neatsiras antras Stalinas ir

vėl nepradės masinio lietuvių tautos genocidu. Antra vertus, kaip rašo "Aušra", nepaisant pastarųjų dviejų dešimtmečių permainų, Maskvos planas lieka tas pats: surusinti lietuvių tautą, išstiprinti ją bespalvėje kolonistų jūroje, išstumti jos kalbą, etiką, suniveluoti jos papročius ir kultūrą. Dabar į Lietuvą kasmet atvežama vis daugiau rusų...

Laikas veikia mūsų ne-naudai. Jei Lietuvos okupacija užtruks, nežiūrint tautos herojiškumo ir rezistencijos, lietuvių tautos ateitis yra dideliame pavojuje.

B. Lietuvių išeivijoje

Jei pavergtos Lietuvos istorija yra nepalyginamo herojiškumo epopėja, lietuvių išeivijos to paties laikotarpio vertinimas būtų diametraliai priešingas. Tiesa, nemažai padaryta įvairiuose kultūrinuose baruose ir beveik būtų galima teigti, kad tautoje okupanto sužlugdytos varomas kultūrinis darbas. Tai yra labai gražu, bet tai nėra pakaitalas kovai už Lietuvos laisvę. Atrodo, kad mes esame sumaišę kai kurias sąvokas ir pirmumus. Jeigu pastatytumėm klausimą, kas atrodo įmanomiau: ilgaažis lietuviybės išlaikymas išeivijoje ar eventualus Lietuvos atstatymas, tur būt, reikėtų sutikti, kad antrasis yra realesnis. Nereikia būti pesimistu, kad pastebėjus permanentinį slinkimą žemyn išeivijos gyvenime. Bet, absoliučiu mastu matuojant, išeivijos nykimas tautai yra nuostolis, bet ne mirtinas smūgis. Mirtinas smūgis būtų tautos išnykimas pačioje tautoje, ne išeivių nutautėjimas.

Mes labai bandome save daug kur apgaudinėti. Mes dažnai pervertiname savo veiklą, galvodami atlieką milžinišką darbą, kai tuo tarpu tik palaikome lietuviškas nuotaikas savo pačių vis labiau retėjančiose gretose. O kai kurie simptomai pasireiškia mūsų tarpe pastebimiems metaims šaukto šaukia skubaus atitaisymo. Tai nesugebėjimas vieninčiai dirbti ir didelės klaidos vadinamame santykiavime su kraštu. Ak, kaip reikėtų čia Basanavičių, Vaižgantų, Šliupų ar Maironių, bet išeivijoje, mūsų ar kitų, didžiavasių vyrų reta...

Kai prasidėjo ginčai, sovietams kiek pravėrus duris į pavergtą kraštą, kaip čia dabar elgtis, daug kas iš mūsų pasimetė. Vieniems atrodė, kad dabar, santykiaujant su lietuviais krašte bus galima gaivinti lie-

Pokalbis seimo "kuluaruose"... Mackus, Kasakaitis, Matonis, Tiškus...
A. Reivitenės nuotr.

tuvių išeivijoje ir gal, palaikyti lietuviškumą mūsų jaunime, kitiems — gal galima padėti patiems lietuviams krašte.

Garsus amerikiečių žurnalistas Hearstas, 1934 metais JAV pripažinus Sovietų Sąjungą, rašė: After we have recognized Soviet Union we better recognize that we have recognized the most cruel regime ever existed and act accordingly... Kai šiek tiek atsidarė durys į pavergtą Lietuvą mes turėjome suprasti, kad durys prasiverė į kalinamą tautą, saugojama prieš sargų, budriai sekančių kiekvieną lankytojo žodį ir žingsnį.

Kas gi blogo aplankyti savo brolių kalėjime, nunešti jam duonos kąsnį ir pasidailinti broliškais žvilgsniais?, klausinėjo sentimentalai pasiilgę Lietuvos žemės. Taip. Nieko blogo aplankyti savo brolių kalėjime... Bet, didelis nusikaltimas kalinamąjį aplankius nieko nedaryti jį iš kalėjimo išvaduoti!

Turime paskutiniaisiais metais ir nemažą svečių iš pavergtos krašto. Atvažiuoja menininkų, mokslininkų ir šiaip lankytojų. Kai kurie čia rengia koncertus, paskaitas. Nėra abejonės, kad daug iš jų širdies gelmėje yra geri lietuviai, gal daug geresni nei mes, bet jie nėra laisvi ir negali daryti ką norėtų. Juos išleido kalėjimo sargai ir panagrinės kiekvieną jų žingsnį jiems į kalėjimą grįžtant. Jų žodžiai čia ir jų pasirodymai čia turi būti pagal jiems duotus įsakymus...

Mes neturime nei slaptos žvalgybos, nei agentų, ir negalime žinoti niekados su kuo turime reikala. Bet turėtume nuspręsti vieną: laisvasis pasaulis yra mūsų teritorija ir visi svečiai iš pavergtos krašto turėtų čia reikštis mūsų sąlygomis. Jų koncertus turėtų rengti patriotinės organizacijos, mūsų salėse su mums įprastomis patriotinėmis apeigomis. Pelnas iš tokių rengimų turi eiti geriems lietuviškiems tikslams, o ne į privačias kišenes. Jeigu

taip nėra įmanoma, tai geriau, kad tokių gastrolių iš viso nebūtų. Mes neturime bijoti pasakyti tiesos žodį, kai išgirstame propagandos ar melo tirada gal per prievartą įdėti į kalinio lietuvių burną. Man atrodo, yra didelis tautinis nusikaltimas tylėti, kai lietuviai partizanai yra vadinami banditais arba kai tariamo lietuvių disidentų pareiškima — mes nekovojame prieš Tarybų Sąjungą!

C. JAV politikoje

JAV politika mums turi rūpėti iš dviejų aspektų. Pirma, JAV yra, bent formaliai, pasisakiusios už lietuvių tautos teises ir suverenumo atstatymą ir nėra pripažinusios Lietuvos aneksijos. JAV politika gali turėti lemiamos reikšmės Lietuvos atečiai. Antra, mes, ar daugumas mūsų yra JAV piliečiai.

Tačiau, žiūrint grynai iš Lietuvos taško, daugelyje atvejų mūsų entuziazmas dėl kai kurių JAV politinių ėjimų yra visiškai šaltas, jeigu ne priešingas. Jau nekalbant apie JAV klaidas II pasaulinio karo ir pokarės metais, trumpai pažvelkime į kai kuriuos vėlyvesnius JAV valstybių ėjimus. Pažvelkime į juos pačių amerikiečių akimis, gal taip bus ir taktiškiau. Aš čia turiu iškarpa iš dviejų žymių amerikiečių pasisakymų spaudoje, kurie mano nuomone, yra labai tikslūs. Tai pasisakymai ponios Clare Booth Luce, buvusios JAV kongreso atstovės ir JAV ambasadorės Italijoje ir žinomos žurnalistės ir generolo George Keegan, anksčiau buvusio JAV aviacijos slaptos žvalgybos (Intelligence) viršininko ir dabar redaguojančio "Strategic Review" žurnalą.

Ponia C. B. Luce, straipsnyje pavadintame "JAV turi liautis rėmusius visų tiranijų King Kongą", rašo: (ištraukos) — ... didžiausias ir blogiausias nusikaltėlis prieš žmonių teises yra Sovietų Sąjunga, kuri taip

(Nukelta į 6 psl.)

TAUTINĖS IDĖJOS KELIAS...

(Atkelta iš 5 psl.)

pat yra JAV ir visų likusių demokratijų priešas. Nežiūrint to, po detente politikos pradžios, JAV nusiuntė Sovietų Sąjungai bilijonų dolerių vertės kviečių, mašinų ir technologijos, suteikdama Sovietų Sąjungai ilgalaikius kreditus. JAV kviečiai maitina sovietų armiją, JAV technologija gelbsti pagerinti ju karo mašiną, jau ir taip didžiausią iš bet kada žinomų pasaulyje.

1974 m. Fordo administracija, žinanti kad parama Sovietų Sąjungai nesiuderina su JAV žmogaus teisių principais, nutarė reikala sutvarkyti. Henry Kissingeris surėdė JAV — Sovietų Sąjungos konferenciją antarti žmonių teisėms Helsinkyje. Helsinkyje Brežnevas su džiaugsmu sutiko peržiūrėti žmogaus teisių padėti Sovietų Sąjungoje ir rytų Europoje, jeigu JAV, kurios iki to laiko rytų Europos tautas laikė pavergtomis, sutiks pripažinti Sovietų Sąjungai teisę jas pasilaikyti visiems laikams. Taigi taip ir įvyko. Mainais už Brežnevo tik pažadą pagalvoti apie tai kaip traktuoti jo paties piliečius ir pavergtuosius, JAV pripažino sovietams teisę politiniai, ekonominiai ir militariniai valdyti rytų Europos tautas...

Generolas George Keegan rašo: ... Sovietų pažiūra visą laiką buvo, kad bet kokios rūšies konfliktas gali būti laimėtas. Amerikos pažiūra, didžiąja dalimi sukurta asmenų nepatyrusių karo moksle, buvo visiškai priešinga. Jeigu kalbama apie branduolinius ginklus mūsų politikai žiūrėjo tik vieną sprendimą — branduolinio karo išvengimą. Mes niekad nepanagrinėjome, kad gali būti metodų ir technikų, kurios, jei tinkamai pritaikytos, galėtų sėkmingai atremti ir neutralizuoti branduolinius ginklus.

Aš esu įsitikinęs, kad sovietų priėjimas yra realesnis, nei mūsų. Vienintelis tikras kelias sumažinti branduolinio karo galimybę yra prielaida, kad toks karas yra galimas.

Mano patyrimas rodo, kad negalima atspėti sovietų strategines logikos ant mūsų pačių prielaidų. Mes spėliojome, kad Stalinas darys tą ir tą, kad Chruščiovas darys tą ir tą, kad bazuodamas mūsų pačių galvoseną ir kiekvieną kartą mes klydome.

Aš galvoju mums reikia realiai pažiūrėti teisybei į akis. Mes esame priešpa-statyti situacijai panašiai ir Churchillio aprašyta 1930 m.: ... Mes esame grasomi, bet nenorime to suprasti. Atrodo, kad mes nepajėgiame suprasti išpėjimo, nes

mes negalime patikėti, kad mūsų priešas yra nedoras.

Yra aukščiausias laikas, kad mes paabejuotume mūsų strategijos ir politikos teisingumą, o ne sovietų. Arba mes atbusime, arba šviesos vėl užges. Pasirinkimas yra mūsų!...

Prie šių dviejų amerikiečių pasisakymų mums nelieka daug ko pridėti. Galime tik užakcentuoti: žmogaus teisių klausimo kėlimas yra sveikintinas ir teigiamas. Bet tai jokių būdu neatstoja mūsų teisės į suverenumą ir nėra joks "trade off". Sovietų Sąjungos karinių pajėgų augimas yra didelė gresmė visam pasauliui. Jei JAV laiku nesusigriebs ir nesiims atitinkamos akcijos, pasėkos gali būti lemtingai liūdnos.

Baigdamas šias mintis ir būdamas didžiai dėkingas už jūsų kantrų dėmesį aš norėčiau Tautinės Sąjungos XV seimui patiekti keletą konkrečių punktų, kurie mano nuomone būtų sintezė tarp mūsų pačių sau išpareigtos Tautinės ideologijos ir šių dienų padėties.

1. Mes su nuostaba ir tautiniu pasidžiavimu stebime herojiška pavergtos Tautos laikysena ir kovą. Mūsų pareiga yra visomis jėgomis remti jų ryžtą ir rasti priemonių konkrečiai padėti.

2. Tautinė Sąjunga, kaip vienintelė laisvai galinti reikštis tėsėja tautinės ideologijos turi neginčijamą istorinę pareigą savo veikla prasminti ir gyvinti.

3. Išeivijos dabartinis skaldymasis ir nesugebėjimas vieningai veikti yra didžioji rakštis ir istorinė nelaimė. Mes trokštame vienybės tarp visų geros valios lietuvių, bet kol vienybė bus atsiektą, mes turime veikti dar stipriau mūsų ideologijos rėmuose ir bandyti užpildyti spragas atsiradusias dėl išeivijos nesutarimų.

4. Asmeniniai sentimentai, interesai ir ambicijos negali būti pastatomi prieš tautinius, visuomeninius ir organizacinius.

5. Mums rūpi JAV politika. Tais atvejais, kada JAV politika kryžiuojasi su gyvybiniais lietuvių tautos interesais, mes turime pasisakyti.

6. Pasaulis, kuriame nebūtų vietos laisvai ir nepriklausomai Lietuvos valstybei, mums nėra priimtinas.

Po Helsinkio Belgradas...

(Atkelta iš 1 psl.)

įvyki sudėjus į knygą anglų kalba. Prie įkalinimo dramų taip įtikinančiai derintusi deklaracijos. Jos ryškintų konferencijos lėkštumą, vienpusiškumą ir veidmainiškumą. Deja, nė tinkamo reporterio su savimi pabaltiečių delegacijos nenusivežė ... įvykis idėtas į papkę ir papkėje trūnija. O tuo reikalu knyga keliautų pasaulyje ir ragintų atsiminti kasu-są ir jo akstinus.

Tad L. Brežnevas triumfo. Helsinkio konferencijos baigiamasis aktas nuleido dvigubą geležinę uždangą ties Vakarų Europos užgro-tomis teritorijomis: genocidiškas Karaliaučiaus srities prijungimas, Pabaltijis, Moldavija, Suomijos atplėstos žemės ... Visa tai yra SSSR 'vidaus reikalas' ir JAV, Vatikanas, stambios Vakarų Europos valstybės ir nykštukai, iškilmingai talkina Maskvai pasilaikyti tą grobį for ever ...

Po dviejų metų dabar matyti, koks stimuliantas akino laisvųjų kraštų signatarus. Tai buvo toli pirmyn pramantantis planas: įbrukti į baigiamojo akto tekstą paragrafą apie asmens teisių gerbimą. Brežnevas to paragrafo nenusigando. Kitas akto paragrafas apie nesikišimą į kitos valstybės vidaus reikalus, atrodo Maskvos diktatoriui, neutralizuoja asmens teisių respekto paragrafą. O paragrafas apie asmens teisių gerbimą buvo visų pirma orientuotas į laisvę išvykti iš SSSR. Norinčiojo emigruoti teises privalo gerbti ir šalis, kurion žmogus nori emigruoti. Ir neformaliai, bet moraliai, tai jau dviejų valstybių reikalas. Tai jau nėra tiksliai vienos valstybės 'vidaus' reikalas.

Tokiu būdu masyvus Helsinkio pasitarimų pastatas, visų pirma, buvo orientuotas, Maskvai nesusigaudžius į emigracijos iš SSSR protekciją. Suprantama, greta to priaugo ir šiaip 'kitais manančiojo' apsauga, teismo proceso priežiūra, demonstracijų laisvė. Bet tai vis, tuo tarpu, iki šiol dar negyva raidė, dar platoniški pagėdavimai. Emigracijos teisė dominuoja, ir Belgrado konferencijos išvakarėse, visų pirma, garsiausiai rėkiama apie 200,000 SSSR piliečių teises, jiems norint emigruoti iš sovietinių valdų į Izraelį ir JAV.

Helsinkio baigiamojo akto

nevykdymas, visų pirma, matomas tų 200,000 nelaimingųjų ar drąsiųjų persekiojimuose. Maskva juos visai lamdo, meta iš darbo, kaltina nebūtais prasikaltimais, kad tik jie nespruktų į laisvę. Bet žmonės, pajutę paramą Vakaruose, aišku, sparnų nesuglaus ir Vakarų anksčiau ar vėliau pasieks. Ir mes linkime jiems barbarybės varžtus sėkmingai nutraukti. Keli individai, tarp tų šimtų tūkstančių, lietuvių, pasiekė mus kaip tik Helsinkio paragrafų dėka. Juos, tuo tarpu, suskaitome ant vienos rankos pirštų, bet jau taip buvo blogio nusmerkimas.

Iš Pavolgio ištremtieji vokiečiai jau remiasi Helsinkio aktu, norėdami emigruoti į Vakarų Vokietiją. Prahoje - '77 chartos' signatarai reikalauja pripažinti teisę 'kitais galvoti'. To pat nori lenkai Lenkijoje, vengrai Vengrijoje ...

Greta teisės emigruoti iškyla 'teisė kitais galvoti' problema. Tai itin ryšku ir Lietuvoje. Lietuviai savo prigimtimi sėslūs. Jie nori platesnių laisvių savo žemėje. Ir čia pradeda jie jausti, kad galima operuoti 'emigraciniais' Helsinkio akto paragrafais, reikalauti laisvių 'savaip manyti', savaip veikti, kad ir trupučiuką skirtingai nuo sovietiškos uniformos, nuo bolševikinės ortodoksijos ...

Helsinkio ipareigojimų sekimų komitetai (jų tarpe ir lietuvių sekcija) patieks tūkstančių tūkstančius asmens laisvių paniekimo faktų Sovietijoje. Mes turime 'LRKB kronikos' toms, 'Aušros' puslapius, atskirus epizodus. Gyvų liudytojų parodymus, kurie atsidūrė laisvėje. Tai bus JAV dispozicijoje. Ar pakankamai įsisąmonins JAV atstovai tos medžiagos esmę? Ar vykusiai, įtikinamai operuos ta medžiaga?

Kaip girdėti, didžioji Helsinkio akto signatarų dauguma visiškai nesirūpina SSSR prasižengimų registras. Gal bent 30 valstybių tylės, kaip vandens burnon paėmę. Satelitai, kurie paklusnūs Varšuvos paktui, dergs ir terlios laisvės kraštus. Dar taip neseniai 'Izvestija' kaltino Prancūziją asmens teisių 'negerbimu', nes ... prie vieno fabrikelio vaikė streikuojančių darbininkų piketus, kada iškarsčiavę vyrai susimušė su sargais.

Ir kyla paradoksalus, sunkus, istoriškai lemtingas klausimas: ar asmens laisvių teisės, dėl kurių susirenka Belgrado konferencija, neužtemdo esminės žmonių laisvės premisos, tautos teisių į savo valstybės atsteigimą, į savo laisvę apsispręsti savo teritorijoje? Šitą itin skaudžią problemą jaučia lietuviai, latviai ir estai. Tuo tarpu provizoriška Belgrado konferencijos darbotvarkė nė žodžiu neužsimena apie tą Helsinkio baigiamojo akto

dėmę, nes tai, esą, 'kitos valstybės vidaus reikalas'. Ir visos tautinės komisijos, kaip matyti iš jų veiklos komunikatų (retų ir skurdžių) orientuotos į emigracinės laisvės problematiką, esminę valstybės laisvės problemą, Lietuvos, Latvijos ir Estijos suvereniteto atstatymo problemą, palikdamos nepaliestą ir, pagal Helsinkio baigiamąjį aktą, jau išspręstą, mūsų nenaudai.

Įtartina netgi konferencijos vieta: Belgradas. Tai neabejotinas sinonimas valdžios uzurpacijos, slaptųjų policijos lizdas. Jeigu jau Helsinkyje neturėta elementarinės gėdos ir pabaltiečių atstovus kišta kalėjiman, ko galime laukti iš Belgrado?

Konferencijos išvakarėse nežinome, kur link pakrups svarstybos? Juk net pagrindinės darbotvarkės surašymui numatoma bent pora mėnesių. Svarstybos užims dvi gubai tiek. Vienok ir iš Belgrado galima kai ko laukti - laukti Helsinkio baigiamojo akto revizijos.

Turi būti įnešta į tą aktą pastraipa, kad Pabaltijo įjungimo į SSSR ribų klausimas nepavaldus to akto bendrybėms; kad Pabaltijo teritorija nėra SSSR 'vidaus reikalas'. Kad Pabaltijo sienos ne sutapatina su SSSR sienomis, todėl pavaldžios revizijoms.

Nėra taisyklės be išimties. Ta reikšmingoji išimtis: Pabaltijo klausimas stovi už Helsinkio baigiamojo akto definicijų. Pabaltijo teritorija nėra SSSR 'vidaus reikalas'. Tai militariai okupuota teritorija. Juk tokioje pat padėtyje nūn daug teritorijų jų tarpe žinomiausias Izraelio šešių dienų karo padarinys, dykumos trikampis.

Reikalo posūkis šia linkme iš anksto gąsdina Maskvą. Naujos konstitucijos triukas yra stipriau suveržiamas mazgas. Bet ar ta, Maskvoje iškepta konstitucija privaloma okupuotoms teritorijoms?

Greta asmens laisvių globos, atrodo primiršta apie asmens laisvių apsaugos bazę, apie 'valstybių laisvę į savo nepriklausomybę'. Ir net ima sarkastiškas juokas, stebint tarptautinio spektaklio veidmainybes: kai visi, norintieji iš SSSR sprukti asmenys, pagaliau, paspruks į laisvės kraštus, ar kas tada bekels Helsinkio ir Belgrado spektaklių uždangas?

MODEL MAKER EXPERIMENTAL METAL AND PLASTICS

Operate sheet metal machines, layout, metal finishing, make Templates. Produce finished experimental part as specified on blueprint or sketch, close tolerances.

ALSO

MILLWRIGHT

8 years at trade or UAW journey-mans card.

GOOD WAGES
TOP BENEFITS

Apply at Employment Office
9 a.m. to 4:45 p.m.

KELVINATOR, INC.

1545 CLYDE PARK AVE. SW
GRAND RAPIDS, MICH. 49509

An Equal Opportunity Employer
(23-25)

CENTRALIA CONTAINER CORP. CENTRALIA, ILLINOIS

Has immediate openings for the followings experienced personnel: CORRUGATOR FOREMAN, CORRUGATOR OPERATORS, DOUBLE BACKER OPERATORS, TRIPLEX OPERATORS, and ROLL CLAMP OPERATORS. High wages, excellent fringe benefits, paid vacation, clean plant and excellent machines. Located in a quiet small town with no traffic snarls and no pollution.

Phone 618-532-6784

Mr. Bernard or Mr. O'Brien

An Equal Opportunity Employer

DAYTONA BEACH FLORIDOJE PASIŽVALGIUS

JURGIS JANUŠAITIS

Praleidę ypatingai šaltą žiemą šiaurėje, štai žvalgomės Floridoje. Ši kartą norėčiau pakelti su mielu skaitytoju vidurinėje Floridoje, stabtelėdamas Daytona Beach ir apylinkėse, naujame mieste Deltonoje. Kai čia pabuvojau ir sugrįžtu Chicagon, daugelis apiberia klausimais — kas tai per vieta, ar yra lietuvių, kokios gyvenimo sąlygos, ar brangūs namai, oras, kokios išsikūrimo galimybės?

Pirmiausia turiu pastebėti, kad neturiu mažiausio intereso peikti ar girti šias vietas, Neturiu jokių išpareigojimų niekam ir neatstovauju jokių įkurdinimo komitetų. Parašysiu savo išpuodius, patirtus per trejus metus čia dažnai būvojęs, papasakosiu, kaip kuriasi lietuviai šioje apylinkėje.

Tačiau neraginu palikti lietuviškas kolonijas ir skubėti į amžinai šiltą kraštą. Reikia laikytis lietuviui prie lietuvių. O jeigu laiko bėdos išsklaido mus, tai burkimės ir naujose vietose vieni šalia kitų. Taip gyventi smagiau, taip sugebėsime išlaikyti ir savo tautinę misiją.

Turiu tikrai nuoširdžiai pasidžiaugti kaimynais — St. Petersburgo gražiai augančia lietuvių kolonija. Stiprėja Juno Beach ir apylinkių lietuvių kolonija, gražiai veikia Miami lietuviai.

Gi pastarųjų trijų metų laikotarpyje iškilo ir nauja vietovė — Daytona Beach, Ormond Beach ir Deltona. Ir neabejoju, kad į šias vietas ir ateityje lietuviai atkreips rimtesnę dėmesį ir ne vienas suras sau galimų čia įsikurti, tik dar kartą pabrėžiu, nebėgant iš senųjų lietuvių kolonijų, kuriems tai nebūtina.

O dabar pasižvalgykime Daytona Beach, šis kurortinis miestas prigludęs prie gražaus Atlanto kranto, vi-

durinėje Floridoje, kiek toliau į šiaurę. Turi ypatingai gražų paplūdimį, kieta vaikščioti patogų, smėlį, švarų vandenį. Paplūdimys tęsiasi 23 mylias. Juo gali važiuoti automobiliai, čia juos pasistatyti. Bet tai jokiū būdu netrukdo poilsiautojams, ar besimaudančioms, besivaikščiojantiems.

Paskutiniųjų keletos metų laikotarpyje Daytona Beach ant Atlanto kranto išaugo patys moderniausi, žymiųjų vardų moteliai ir viešbučiai, nušluodami senuosius mažuosius motelius. Žinoma, ir mažųjų motelių dar yra daug. Tokia daugybė moderniausių motelių rodo, kad Daytona Beach turi ypatingai gražią ateitį. Daytona Beach iš vienos pusės supa Atlantas, gi pačią salą apjuosia labai plati Halifax upė.

Daytona Beach mieste vyksta du kartu metuose garsiosios tarptautinės automobilių lenktynės, į kurias suvažiuoja iki 135,000 žiūrovų. Neprošali užsukti į šunų rungtynes, į kurias susirenka iki 5000 žiūrovų ir čia galvas guldo už šunelių laimėjimus. Tarp tautiniame stadione vyksta ir motociklistų rungtynės. Šiaip didelių "gemblių" čia nerasi. Didžiuose viešbučiuose vakarais gali gerėtis gražiomis meninėmis programomis. Daugybė geros rūšies restoranų ir ypač daug dovaninių krautuvų.

Šį miestą mėgsta ir jaunimas. Vėlykų švenčių metu čia suvažiuoja apie ketvirtis milijono studentijos. Bet nenusigąskite, nieko baisaus. Užima viešbučius, paplūdimys pilnas šposaujancio jaunimo. Gi budri policijos akis saugo nuo nusikaltimų. Išpuodingi būna Vėlykų rytą Prisikėlimai prie Atlanto vandenyno, atvirame ore, kur pamaldas laiko kelių tikybų dvasiškai

Lietuvių būrelis pramogauja H. ir P. Vainiūnų sodyboje Deltonoje, Fla. Nuotraukoje: Kašubai, Vainiūnai, Zdaržinskai, Dzenkauskai, Sandargai, Juškiai, Sprindžiai, Lapienėnė, Janušaičiai.

drauge, o dalyvių — šimtas tūkstančių.

Ir bendrai paėmus, Daytona Beach atostogaujančių tarpe vyrauja jaunimas, jaunos, su mažyčiais vaikais, šeimos.

Oras. Įvairus. Šių metų žiema buvo tikrai šalta. Sugrįžus po žiemos, čia augmenija atrodė numirusi, nušalę dekoratyviniai medeliai ir gėlės, paliestos ir palmės bei jautrios eglaitės. Bet dabar, gegužyje, vėl žydi augmenija, gėlės ir atrodo, kad didžiųjų šalnų nebuvo. Žiemos mėnesiais retkarčiais reikia ir pasikūrenti. Vasaros mėnesiais temperatūra siekia iki 90 ir tai pastoviai laikosi iki rugsėjo mėn. vidurio nuo birželio vidurio. Kartais būna ir audringų dienų, spūstelėja ir drėgmė, kaip ir visame sviete. Tačiau apie 8 mėnesius šios srities gyventojai turi labai malonų ir gerą orą, su amžinai mėlynu dangum.

Nuosavybės. Jų įvairių ir įvairiose vietose. Daytona Beach, Ormond Beach, vadinamojo saloje, arti prie Atlanto labai puikią rezidenciją galite gauti nuo 40,000 iki 45,000 dol. Žinoma, yra ir iki šimto tūkstančių. Anų kainų namai yra geros vietose, veik nauji, gražiai įrengti, patogūs gyventi. Gi už Halifax upės tokie namai žymiai pigesni. Taigi kam nesvarbu Atlantas, pasivaikščiojimas, maudymasis kasdien, tie gali gražiai įsikurti kitose miesto dalyse.

Ar kuriasi lietuviai? Taip. Pradininkų turime. Vienas iš naujųjų ateivių pirmas bene bus Juozas Jacikas, vėliau gražiai įsikūrė dr. Jonas ir Aldona Sandargai, ant Halifax upės kranto. Puikias rezidencijas išigijo Zdaržinskai, Tirvai, Bartkai, Sinki, Balčiūnai, Dzenkauskai, Bložiai, Ilekiai, Mažeikai, Andruliai, Venskūnai, Kas - Kasmauskas, Kiduliai. Vadinamuose condominium gražius apartamentus išigijo dr. Kisieliūs

su Andruliu, Duliūnai, Ramanauskai ir dar keletas kitų lietuvių, savas nuosavybes išigijusių Daytona Beach ir Ormond Beach bei jų apylinkėse.

Žinoma, čia suminėju tik keletą pavardžių, su kuriais teko susitikti, pasisvečiuoti, susipažinti su jų išikūrimu. Viena galima tik pasakyti, kad visi turi gražius namus ir labai gražiai susitvarkė. Pensininko gyvenimu labai patenkinti ir gyvena patogiai, prisižiūrėdami nuosavybes. Žinoma ir čia yra problemų — reikia rūpintis su vabzdžiais ir pan. Tačiau šiuos rūpesčius jie įveikia savomis jėgomis, o kas nori gali ir pasisamdyti.

O kai teko išsikalbėti su čia jau gyvenančiais lietuvišiais — jie tvirtina, kad visos sąlygos pensininkui gyventi geros: čia pat miestas, krautuvės, daktarai, ligoninės, eina autobusai, susisiekimasis autobusu nebrangus, valgyklose yra gero ir nebrangaus maisto, maisto produktai kaip ir kituose miestuose tiek pat kaštuoja, rūbų galima įsigyti gana gražių išpardavimuose, likerio kainos net žemesnės kaip Chicagoje. Vyresnio amžiaus žmonės labai naudojasi pajūriu, tai atgaiva, kad ir karštesnėmis dienomis. Lietuviai čia dar nėra susiorganizavę. Pirmieji bandymai susiburti kruvon pavyko. Jau minėta bendrai vasario 16-toji ir Motinos diena. Jei visi susirinktų iš apylinkių, tai siektų gera šimtinę. Čia gyvena senosios kartos ir čia gimusių bei augusių lietuvių. Ateityje manoma, šios apylinkės lietuvių suburti į organizacinį vienetą ir tuo jau rūpinasi Deltonoje Angelė ir Antanas Kašubai, Ormond Beach Aldona Sandargienė ir Daytona Beach Bernadeta Solly ir Adolfas Andrulis, kuris taip pat yra vienas iš pirmųjų Daytona Beach gyventojų, turėjęs didelius motelius ir juos nuo birželio pirmos dienos pardavė svetimtaučiams. Adolfas ir Viktorija

Andruliai puikiai tvarkė motelius, juose yra viešėję nemažas skaičius ir lietuvių iš JAV ir Kanados. Tai puikūs, veiklūs žmonės, Adolfas didelis patriotas, besąlyginis Lietuvos okupanto priešas, didelis lietuviškosios spaudos ir kitų lietuviškų reikalų rėmėjas. Lietuviai svečiai visada galėjo naudotis ir lietuviškąja spauda. Tikimasi, kad kiek pailsėję, vėl sugrįš į panašų biznį, žinoma, šį kartą gal dar didesnę. To Andruliams nuoširdžiai linkime.

Su pagarba turimi paminėti dr. Joną ir Aldoną Sandargus. Jie šios kolonijos vieni iš pirmųjų gyventojų. Dr. Jonas Sandargas praejusiu metų vasarą buvo gerokai sunegalavęs, tačiau jo sveikata sustiprėjo. Jis lietuviams paslaugus, ne vienu atveju ir dabar padeda sveikatos reikalais besirūpinantiems.

Tokios nuotaikos, trumpai pasižvalgius, Daytona Beach.

Malonus skaitytojas te susidaro pats nuomonę apie Daytoną Beach. O jeigu galvotų kas nors čia kurtis, pirmiausia gerokai apsižvalgykite, kiek pagyvenkite, susipažinkite su apylinkėmis, su nuosavybių kainomis, nepermokėkite, nesukbėkite siūlyti prašomų kainų, pasiderėkite, pasikalbėkite su čia gyvenančiais jau seniau lietuviais.

Mano asmeniškai nuomonė — Daytona Beach yra patogi ir graži vieta norintiems gyventi Floridoje.

Pabuvoję Daytona Beach, apsižvalgę Ormond Beach, užsukime paviešėti ir pas kaimynus į Deltoną.

4-SLIDE TOOL AND DIEMAKER

Full Range of Benefits. Day Shift. Should be experienced in 4-Slide and Progressive Die Tooling.

Apply 9 a.m. - 3 p.m. or by mail.

BANNER SPRING & 4 SLIDE CO.

9501 INKSTER ROAD

TAYLOR, MICH. 48182

An Equal Opportunity Employer

(21-25)

TOOL & DIEMAKERS

1st CLASS

UP TO \$10.00 PER HOUR IF QUALIFIED.

Tired of city living? Relocate to Dutchess County. To work in well established firm. Excellent working conditions plus all benefits. 11 paid holidays, 1 day vacation per month. (12 days after 1 year). Profit sharing, life insurance, fully paid Blue Cross/Blue Shield and major medical. Sickdays, bonuses, overtime. Will pay for moving expenses.

DITRON, INC.

ROUTE 22
PAWLING, N. Y. 12564
(914) 855-9300

(21-26)

Iaiškai Dirvai

TOMAS VENCLOVA ATSAKO

'Dirvoje' š.m. gegužės 19 dieną išspausdintos man nepažįstamo pono J.K. pastabos apie mano viešą paskaitą Berkeley universitete 'Hu man Rights in the Soviet Union and Lithuania'. Į pono J.K. klausimus ir abejones mielai sutinku atsakyti.

1. Paskaitą tikrai skaičiau rusiškai, nes angliškai viešai kalbėti kol kas nesiryztu dėl prasto tarimo, o vertėjo iš lietuvių kalbos į anglų Berkeley neatsirado. Tarp kokio šimto klausytojų buvo keliolika lietuvių. Niekas iš jų, nė pas ponas J.K., man įvertėjus nepasisiūlė. Tą darbą atliko (beje, labai gerai atliko) Berkeley profesorius Karlinsky. Galiu pridurti, jog rusiškai skaičiau paskaitas taip pat Harvarde, Yale, UCLA ir keliuose kituose universitetuose, kur nebuvo vertėjų iš lietuvių kalbos; jei gu jų atsirasdavo, kalbėdavau lietuviškai. Esu tikras, kad apie Lietuvos reikalus galima ir dera šnekėti bet kuria pasaulio kalba.

2. Paskaitoje tikrai buvo sakiny, kurį p. J.K. bando man inkriminuoti - kad mes, disidentai, taip pat ir aš, nesame TSRS priešai. Toliau buvo plačiai paaiškinta, kaip tuos žodžius reikia suprasti? Tatai p. J.K. jau nutyli. Belieka pakartoti aiškinimą spaudoje. Laikausi tų pačių pozicijų, kaip Sacharovas, dabar kalinami Kovaliovas, Orlovas, Ščaranskis ir kiti. Nesame TSRS priešai, nes norime padaryti ją civilizuo-ta, atsakinga ir normalia šalimi (tas uždavinys šiandien atrodo beveik beviltiškas, bet vis dėlto yra mūsų idealas). Vadinasi, reikalaujame kad TSRS gerbtų žmogaus teises, Į KURIŲ SKAIČIŲ ĮEINA IR TAUTINIO APSI SPRENDIMO TEISĖ LIGI NEPRIKLAUSOMYBĖS IMTINAI. Žmogaus teisių gynimas - šiuo metu vienintelis kelias į laisvėjimą ir eventualią nepriklausomybę. Tokie keliai kaip karas, prievartinė revoliucija, terorizmas ir t.t. nepriimtini (ir ne tik dėl grynai moralinių sumetimų, bet ir todėl, kad lietuvių tautą galėtų pražudyti). Pridėsiu, kad nesu taip pat Kinijos, Ugandos ar Etiopijos priešas, tik linkėčiau toms šalims išsivaduoti nuo dabartinių režimų.

3. Priekabės dėl Stalino paminėjimo tiek nerimtos, jog sunku į jas ir atsakinėti. Istorija taip jau susidėjo, kad 1940 m. į Lietuvą įžygiavo Stalino (ne Mussolinio, ne Mao ce-tungo ir ne Brežnevo) armija. Partizanai irgi kovojo prieš Stalino režimą, ne Chruščiovo ar Brežnevo, nes Chruščiovo ir Brežnevo

laikais jų jau nebebuvo. O kad dabartinis režimas daug ką paveldėjo iš Stalino ir iš dalies restauruoja stalinizmą, tai jau kitas klausimas, kurį paskaitoje plačiai nušviečiau.

4. Ar išvykau iš Lietuvos 'palyginti lengvai', ar sunkiai - tebus palikta spręsti man pačiam. Grįžti, kaip ne syki sakiau, manau tik į demokratinę Lietuvą.

5. Jei kas domisi mano pažiūromis, tai jos pilnai išreikštos tekstuose, kuriuos rašiau ir skelbiau dar Lietuvoje, taip pat Lietuvos Helsinkio grupės manifeste, kurį su kitais pasirašiau. Prašom atidžiau pasiskaityti tuos dokumentus - tada viskas bus aišku. Beje, nematau, kad išeivių tarpe turėčiau 'misiją'. Esu nusistatęs dirbti kultūrinį darbą ir, kiek pajėgsiu, kalbėti žmogaus teisių reikalu. Lietuvoje rizikavau mažiausia keletais metais kalėjimo. Jeigu jau to nepabijojau, tai bet kokių įtarinėjimų Vakaruose tikrai nebijau.

Tomas Venclova
Berkeley, Ca.

NEDRISTA PASAKYTI, KAD IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS...

Artėjant nepaprastai skaudžiai, nepamirštamai lietuvių tautos istorinei sukakčiai — birželio trėmimams, Lietuvos pavergėjas atsiuntė į Ameriką solistę Giedrę Kaukaitę, kad mes besidžiaugdami jos koncertais užmirštume savo skausmą.

Kaip Naujienose buvo plačiai aprašyta, Los Angeles nei Chicagoj jai taip gerai nepavyko, bet pasisekė New Yorke. Pasisekė ta prasme, kad jei anksčiau koncertus organizavo slapukai, ši kartą ji rengė jauniosios kartos atstovės: vyriausia rengėja Virginija Paulytė - Sirusienė, Vida Jankauskienė (aktyvi šaulė), Aldona Marijošienė (skaučių veikėja) ir Audronė Butvydaitė, o akompanavo muz. A. Prižgintas.

Koncertą garsino lietuvių radijo ir Darbininkas, bet nepažymėję iš kur solistė atvyko. Rengėjos uoliai telefonais kvietė visus pažįstamus atsilankyti. Prie salės demonstravo vienas vyras su kankinės Nijolės Sadūnaitės nuotrauka, klausdamas į salę einančių, kodėl Sadūnaitė negali čia atvykti. Na, teisybės pasaulyje nieiškok, jam atsakydavo, tu čia piketuok, o mes koncerto klausysim...

Laivo kapitonas Zigmas Domeika pažinojo Baltijos jūrą, kaip savo delną. Jis buvo išraižęs ne tik tai kelią į Daniją, Angliją ir Švediją, bet dažnai lankydavo Rygos, Talino uostus. Kelionės dar jaunystėje įtikino jį, kad estai, latviai ir lietuviai užtikrins savo gyvastį tą dieną, kai išmoks gyventi kaip viena pabaltiečių tauta.

Užėjo karas. Kaip dauguma lietuvių, kapitonas Zigmas Domeika su šeima traukėsi į vakarus.

Ar tik ne Annasabache, Bavarijoje, močiutės (ar pamotės?) UNRRos laikais, susitiko Domeika su jaunu lietuviu karininku, įrėmusiu kariškus pentinus į Pegaso šonus? Abiejų vyrų galvosenos daug kame sutapo: jaunas karininkas sugebėdavo grafiniai pavaizduoti tai, kas Domeikai buvo brangiausia. Vienas po kito tuomet užgimė ir nukeliavo į Zigmo rankas trys paveikslai: "Lietuva", "Baltija" ir "Trys Baltijos broliai". Nors Zigmas Domeika iš prigimties buvo kolekcionierius, šie trys paveikslai jam ir jo šeimai buvo svarbūs ne dėl kolekcinės meninio kūrinio vertės, o todėl, kad jie vaizdavo lietuvių Domeikos galvosenos svarbiausias vertybes.

Kai 1947-ais metais Domeikai emigravo į Pietų Ameriką, jie su savimi vežėsi nuo jaunystės dienų rinktų pašto ženklų kolekcijas ir kelis paveikslus, kurių tarpe buvo pažįstamojo karininko tapyti "Lietuva", "Baltija" ir "Trys Baltijos broliai".

Venezuelos sostinėje, Caracase, Domeika netrukus pasireiškė kaip vertingus rinkinius sudaręs filatelistas. Vos keliems metams praėjus, naujai atvykęs lietuvis imigrantas tapo išrinktas krašto filatelistų draugijos pirmininku, atstovavo Venezuelą ir Lietuvą, Latviją, Estiją gausiose tarptautinėse pašto ženklų parodose. Lietuvių tarpe, Domeika eilę metų dirbo kaip LB Caracas Apylinkės valdybos pirmininkas; Venezuelos Lietuvių žurnalas "Atgarsiai" buvo lei-

Nenoriu jos nuvertinti kaip solistės, ką atliko New York Times, bet reikia tik stebėtis mūsų trumpa atmintimi, nuo ko mes bėgom, kas ir kuriuo tikslu tuos dainininkus čia siunčia mūsų skaldymui, užliuliavimui, okupacijos pripažinimui. Nuo Lietuvos priešo pabėgę, savo akimis matę tėvų, brolių ir kūdikių žudymus, pradėdame su politrukais bičiulautis.

M. L.
New York

'TRIJŲ BALTIJOS BROLIŲ' PAVEIKSLO ISTORIJA

džiamas jo namuose, dalinamas jo rankomis.

Nuo plėšiko rankos ir peilio, 1965 metais, tragiškai žuvo Venezueloje Zigmas Domeika. Paliko našlei, Bronei Domeikienei, išpūdingą kiekį kolekcijų, kurioms, deja, nei vienas šeimos narys negalėjo pilnai atsiduoti. Paliktų rinkinių tarpe yra pašto ženklai, paveikslai bei įvairūs kitokie meno kūriniai.

Praėjo 12-ka metų nuo Zigmo Domeikos mirties. Venezuelos lietuvių, latvių ir estų tarpe pamažu įsigalėjo mintis, kurią Domeika puoselėjo dar tais laikais, kai jis lankydavosi, vaikinų būdamas, Rygoje ir Taline: sujungti pabaltiečius į glaudų, aktyvų vienetą. Caracas mieste buvo pradėta ruošti Venezuelos pabaltiečių suvažiavimas.

Tuo metu Bronės Domeikienės nebuvo Venezueloje — ji buvo išvykusi į užsienį. Grįžo dvi savaites prieš pabaltiečių suvažiavimą. Sužinojusi apie Pabaltiečių Dienų ruošimą, Domeikienė pranešė organizatoriams, kad pas ją yra paveikslas vaizduojantis "Tris Baltijos brolius". Organizatoriai kaip tik tuo metu svarstė projektą, baltų dienų proga išleisti atvirutę, kurią dalyviai galėsia pasilaikyti atminimui.

Nuvažiavau pas Bronę Domeikienę pasižiūrėti paveikslų ir tikrai apsidžiaugiau: nė ant užsakymo nebūtų buvus galima rasti tikslesnį pabaltiečių sujungimo idėjos grafinį pavaizdavimą!

— Kas paveikslų autorius? — klausiau.

Domeikienė bandė prisiminti. Tai būta maždaug 1945 metais, ten ir ten, taip ir taip...

— Jonaitis! Jis su vyru tuomet dažnai susitikdavo, jie buvo geri draugai.

Tokiu būdu, paveikslų autorius tapo pakrikštytas Jonaitis pavarde. Stebėjau, kad visai nežinomas dailininkas tokį išbaigtą ir išpūdingą paveikslą nutapė. Klausinėčiau, kas pasakui su tuo gabiu Jonaičiu atsitiko.

— Gal daugiau nebetapė? Juk jis buvo kariškis; o gal mirė? — buvo spėliojama.

Jei tas Jonaitis nustojo tapti — tikrai gaila, pagalvojau. Paveikslas turi savitą, romantišką polėkį, kurio didžiausia vertė gal yra ta, jog jis siekia savo idėjinio tikslo nepriklausomai nuo madų ar naujovių. "Gaila tik, kad to Jonaitis stilius imituoja Juodis", — dar pagalvojau (ak!!!).

Sukurus Jonaitis pavarde, su vardu jau buvo sunkiau. Domeikienė vardo neatminė — o tik enciklopedijoje jokio dailininko Jonaitis nebuvo... Teko pasi-

tenkinti paraše įžiūrimu inicialu J. J. ... "Jonas? Juozas? Jurgis?" — Domeikienė vis galvą kratė.

Atvirutę išleisti nebuvo lengva. Žinojome, kad pelno iš to nebus, o pats išleidimas — ypač spalvų išskirstymo negatyvai — mus ikėlė į kelių tūkstančių sumas. Išleidimui reikalingus pinigus sudėjo septynios Venezuelos lietuvių šeimos, gana stambiomis sumomis kiekviena. Davėjus visus patraukė atvirutės tema: "Trys Baltijos broliai"! Nei viena idealistiniai nusiteikusi šeima pinigų nenorėjo atgauti — jiems užteko to, kad pabaltiečių jungties mintis bus plačiau paskleista.

Lietuviai — ir menininkai, ir mecenatai — visada dirba daugiau idėjos, negu pelno vedami. Spausdinant atvirutę, kažkas užsiminė: "Jei JAV-ėse kur gyvena tas Jonaitis, malonu jam bus pamatyti, kad jo idėja nežuvo!"

Pasirodo, JAV-ėse gyvena ne Jonaitis, o lietuviams gerai pažįstamas Jurgis Juodis. Dabar žinome — o ir pati Bronė Domeikienė patvirtino, — kad paveikslų autorius yra dailininkas Jurgis Juodis.

Atvirutės yra siunčiamos atgal į spaustuve: ten bus nubraukta Jonaitis pavarde ir bus įrašyta "Jurgis Juodis, 1945 m." Pundas tokių "koreguotų" atviručių bus pasiųstas pačiam dailininkui Juodžiui — pasilaikymui, platinimui, ar prisiminimui, kad jo 1945 metais išreikšta idėja po 32-ų metų tebėra gyva ir aktuali.

★

Dirvos redaktoriui siųstame laiške dailininkas baiminosi, kad jo paveikslas galės būti įtrauktas svetima pavarde į Caracase suruoštą pabaltiečių menininkų parodą. Baiminimasis yra nepagrįstas: nei sukurto "Jonaitis", nei tikrojo J. Juodžio paveikslų parodoje nebuvo. Tačiau tokie tikri rinkėjai, kaip Zigmas Domeika, matyt turi laimingą ranką — Bronė Domeikienė, po šio atvirutės reikalo, ūmai tapo net trijų Juodžio paveikslų laiminga ir nustebusi savininkė!

Jūratė Statkutė de Rosales
Caracas, Venezuela

DESIGNERS
CHECKERS
DETAILERS
WELDING FIXTURES
SPECIAL MACHINES
AUTOMATION
FULL BENEFITS
OVERTIME
ENVENING INTERVIEW BY
APPT.
CONTACT PETE KRAYDICH
WALTONEN
ENG. SERVICE
966 LIVERNOIS
TROY, MICH. 48064
313-588-2043

(17-26)

Young man for general factory work.
Please apply Mercury Polishing & Plating, 11 Humbert Street, off Woonasquacket Ave., North Providence, R. I. 401-231-5590. (23-27)

Chicagos lietuviai

ANTANAS JUODVALKIS

KR. DONELAIČIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS ŠVENTĖ

Laisvajame pasaulyje veikianti didžiausia KRISTIJONO DONELAIČIO vardo lituanistinė mokykla, prisiglaudusi miesto mokyklos patalpose, prieš taip pat didžiausią lietuvišką Marquette Parko parapijos šventovę, š. m. birželio 4 d. išleido vienuoliktąją abiturientų laidą. Aukštesniąją mokyklą baigė ir gavo atestatus 40 mokinių, o pradinę mokyklą — 20 mokinių.

Mokyklos salę ir balkoną užpildė mokiniai, tėvai ir visuomenė. Scenos gilumoje išspūdingas VYTIS, o šonuose trys vėliavos: amerikinė, lietuviška ir mokyklos. Maršui griežiant, įžygiuoja abiturientai ir užima jiems skirtas vietas. Giedami himnai. Ilgametis mokyklų direktorius Julius Širka sveikina susirinkusius ir tolimesnį vadovavimą perduoda mokytojai Reginei Kučienei.

Programos vedėja supažindino su kviestiniais svečiais, o grakščios mergaitės prisegė po gėlę. Svečių tarpe matėsi visur suspėjanti ir nepavargstanti gen. konsulė Juzė Daužvardienė, Tėviškės parapijos klebonas kun. Antas Trakis, LB švietimo Tarybos pirm. Bronius Juodelis, istorikė dr. Vanda Sruogienė, rašytojai Vincas Ramonas ir Vanda Vaitkevičienė, Pedagoginio Lituanistikos Instituto direktorius A. Dundulis, mecenatai — V. Jasas ir V. Senda. Neužmiršo ir spaudos atstovų: kun. Juozo Prunskio, Stasio Juškėno ir jūsų korespondento Antano Juodvalkio. Mes maloniai buvom nustebinti, kai puikuolės gimnazistės ir mūsų krūtinės papuošė baltų gvazdikų žiedais ir apdovanojo mo-

kyklos leidiniais: Penkiolikmetis Chicagos Tolminkemyje, metraščiu — Tėvų Žemės Atžala, laikraščiu — Pirmieji žingsniai ir kt.

Rengėjų viskas numatyta ir sklandžiai pravesta.

Pradinę mokyklą baigusiems absolventams pažymėjimus įteikė jų klasės auklėtoja Ona Jagėlienė, o pagyrimo lapus — direktoriaus pavad. Irena Bukaveckienė. Mokiniai, atsidėkodami savo auklėtojai, įteikė dovaną.

Į sceną iškviečiamas Tėvų komitetas, kurį sudaro: pirm. Jonas Variakojis, Aušra Saulienė, Vida Meiluvienė, Antanas Jarūnas, Gražina Sturonienė, Edvardas Eringis, Valda Paškvienė ir Jadvyga Šiažienė. Dėkojama už glaudų bendradarbiavimą, bendrą rūpestį ir lėšų telkimą. Taip pat, visiems prisegama po gėlę.

Rašytoja D. Bindokienė supažindino su mokyklos mokinių metraščiu "Tėvų Žemės Atžala" ir laikraščiu "Pirmieji žingsniai". Redaktorė D. Bindokienė, dirbanti šioje mokykloje 14 metų, praleidusi per savo prizmę daug auklėtinių, iškėlė kai kurių neabejotinų talentus: Guodos Antanaitytės, Petro Stuko, Dainos Mieliulytės, Laimos Švabaitės ir kt.

Karo istoriko pulk. K. Ališausko dovanotas 8 knygas — "Kovos dėl Lietuvos nepriklausomybės", gavo aštuntokai. Dėkojo viesiems talkininkams, ypač mokytojams Jonui Bagdonui, Irenai Bukaveckienei ir Vidai Musonytei.

Scenon iškviečiami Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė, direktorius J. Šir-

Rengėjų grupė su išvykstančiais J. ir L. Žvyniais. G. Modestienė, Br. Kasakaitis, Ona Šiaudikienė, (pasislėpęs) M. Valiukėnas, M. Šimkus, C. Modestas, L. Žvynienė, A. Juodvalkis, J. Žvynys ir Vida Žvynyte.

ka, tėvų komiteto pirm. J. Variakojis, klasių auklėtojos: D. Bindokienė ir Br. Stravinskienė.

Auklėtojos pakaitomis šaukia absolventus, įteikia po gėlę, gen. konsulė J. Daužvardienė, asistuojama direktoriaus J. Širkos, įteikia atestatus, o tėvų komiteto pirm. J. Variakojis apdovanoja knygomis: mokyklos metraščiu ir V. Ramono "Dulkės raudonam saulėlydy". Viso atestatus gavo 40 jaunuolių, kurių didesnė pusė su pagyrimu.

Absolventų vardu atsiveikino žodį tarė Rūta Pakštaitė ir Šarūnas Rumša. Savo mokytojus apdovanojo gėlėmis ir kitokiomis dovanomis. Šią ceremonialo dalį pravedė Laima Švabaitė.

Aukšt. mokyklos pagyrimo lapus įteikė inspektorius J. Bagdonas ir J. Jasaitis.

Absolventus sveikino: gen. konsulė J. Daužvardienė, kun. A. Trakis, LB švietimo Tarybos pirm. Br. Juodelis (švietimo Tarybos atstovas dalyvavo pirmą kartą šios mokyklos užbaigtųjų iškilmėse, nes dėl nesu-

tarimo mokslo metų skaičiaus, programų ir kitų reikalų, ši mokykla buvo išskirta), tėvų komiteto pirm. J. Variakojis ir mokyklų direktorius Julius Šiška.

Visi kalbėtojai pasidžiaugė tėvų ištverme, leidžiant vaikus į lituanistines mokyklas, o absolventams linkėjo toliau tęsti lituanistinį išsilavinimą, jungtis į lietuviškas organizacijas ir dirbti Lietuvos išvadavimo darbą. Lituanistinis švietimo darbas yra šventas ir visų turi būti remiamas.

Dvidešimt vienas absolventas įstojo į Pedagoginį Lituanistikos Institutą, pasiryžę toliau gilinti lituanistiką ir pasiruošti pedagoginiam darbui. Garbė jiems.

Meninė dalis

Mokiniai pašoko tautinius šokius: Čigonėlį, Jaunystės šokį ir Kepurinę. Mokyklos gausus choras, diriguojamas muz. V. Gutauskio, padainavo E. Gailevičiaus "Ramovėnų maršą", liaudies dainą "Suskyniau skynimą, F. Strolis — "Mūsų dienas", J. Gaidelio — "Dainuojančią jaunystę ir J. Zdaniaus — "Su mokslu ir rytoj". Pastaroji daina yra tapusi mokyklos himnu, tad išklausė visi sustoję. Meninę dalį paruošė V. Atkinson, R. Kleinaitytė, I. Smieliausienė ir V. Gutauskas. Akordeonistai — E. Gudonis, I. Končiūtė, A. Polikaitis ir D. Polikaitis.

Kristijono Donelaičio mokyklų vadovybę sudaro: direktorius Julius Širka, vice-direktorė Danutė Bindokienė, direktoriaus pavad. pradinės mokyklos reikalam Irena Bukaveckienė, inspektorius Jonas Bagdonas, parengimų vadovas Vytautas Gutauskas ir tėvų komiteto pirm. Jonas Variakojis. Joje dirba nemažas būrys jaunų ir vidurinio amžiaus pedagogų. Mokykla turi daug rėmėjų ir mecenatų. Mokyklos ateitis yra užtikrinta dar daugeliui

metų. Mokykloje darbas dirbamas sutartinai ir neranda vietos kivrčams. Sveikintinas LB švietimo Tarybos dabartinio pirm. Broniaus Juodelio mostas sunormuoti santykius ir įjungti į bendrą švietimo darbą. Kažkas negero, kad didžiausioji lituanistinė mokykla laikoma šalia švietimo Tarybos. Reikia parodyti geros valios iš abiejų pusių ir esamus nesklaidumus išlyginti. Baigiant reikia pastebėti kad ši šventė paliko labai gražų įspūdį savo organizuotumu, sutarimu ir programos pravedimu.

Jauniesiems absolventams linkėtina per vasarą gerai pailsėti, o rudenį kibti į aukštesnį lituanistinį išsilavinimą ir jungtis į lietuviškas organizacijas.

CHICAGĄ APLEIDO LEOKADIJA IR JUOZAS ŽVYNAI

Žinomi visuomeninkai ir daugelio gerų darbų rėmėjai Leokadija ir Juozas Žvyniai atsisveikino su Chicago ir tolimesniam gyvenimui persikėlė į savo sveikatai palankesnę klimata, St. Petersburg Beach, Florida.

Leokadija Žvynienė Chicagoje buvo pradininkė naujo biznio ir per 16 metų vedė Marquette Delicatessen krautuvę. Praėjusiais metais prekybą pardavė ir atsipalaidavo nuo kasdienio raiščio — krautuvės.

Juozas Žvynys jau pora metų buvo išėjęs į pensiją ir talkindavo savo žmonos prekyboje bei patarnaudavo užpildydamas valstybinius mokesčius (Income Tax).

Šį pavasarį Žvynių dukrelė Vida baigė universitetą ir kartu su tėvais išvyksta poilsiauti.

Išvykstantiems ilgamečiams Chicagos gyventojams Žvyniams, draugų būrys suruošė atsisveikinimo popietę.

Atsisveikinimas įvyko š. m. birželio 5 d. Lietuvių (Nukelta į 10 psl.)

Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos vėliavos pavasario šventėje. J. Tamulaičio nuotr.

Chicagoje...

(Atkelta iš 9 psl.)

Tautiniuose Namuose. Namų šeimininkas Br. Kasakaitis pasveikino išvykstančius ir gausiai susirinkusius jų draugus, o atsisveikiniamą pravedė pakvietę juos šeimos draugą Joną Pečkaitį. Jonas Pečkaitis prisiminė didįjį kraustymą iš Vokietijos DP stovyklų ir besikartojantį kiekvieną dieną. Žmogaus yra neramus tvarinys ir dažniau ar rečiau vis kraustosi, vis juda, nenori būti vienoje vietoje.

Geriausius linkėjimus įsikurti naujoje vietoje ir nepamiršti aplankyti Chicago, išreiškė šių organizacijų atstovai: LST Korp! Neo-Lithuania vyr. valdybos pirm. Mečys Šimkus, Pedagoginio lituanistikos instituto direktorius Aleksandras Dundulis, Lietuvių tautinio akademio Sambūrio vicepirm. Antanas Kalvaitis, rezistentų vardu — Mečys Valiukėnas, LT Namų pirm. Jonas Jurkūnas, Chicagos neolituotų vardu Algis Modestas, giminių vardu — Mečys Bankauskas ir bridžininkų klubo — dr. Jonas Juodelis.

Kalbėtojai išryškino žvynių įnašą į bendrą lietuvišką gyvenimą. Jų veiklą ir finansinę paramą ypač jutė lietuviškas švietimas ir tautinės organizacijos.

Baigus kalboms, živilė Modestienė, asistuojama Mečio Šimkaus, perskaitė ir įteikė visų pasirašytą adresą, paruoštą menininko Bartašiaus. Vaclovas Mažeika priminė, kad kartu su žvyniais, Chicago aplėdžia ir Ona Šiaudikienė, o V. Šimkienė įteikė jai gėlių puokštę. Išvykstantiems sugiedota ilgiausių ir sveikiausių metų.

Savo šeimos ir O. Šiaudikienės vardu, Juozas Žvynys, padėkojo visiems dalyviams už pareikštus linkėjimus, kvietė atkankyti naujoje vietoje ir neatsisakė atsilankyti antroje tėviškėje — Chicagoje. Prisiminė darbą organizacijoje, ypač korporacijoje Neo-Lithuania ir Sambūryje.

Atsisveikinimas baigtas Korp! Neo-Lithuania daina "Lietuva brangi".

Vadovas Jonas Pečkaitis popietę pradėjo ir užbaigė malda.

Po oficialiosios dalies, draugai dalinosi išpūdžiais ir prisiminimais.

Mielai, Leokadija ir Juozai, linkime gražiai įsikurti šiltoje Floridoje ir laimingai bei prasmingai praleisti savo gyvenimo saulėlėdį.

POEZIJOS DIENOS CHICAGOJE

Chicagoje poezijos dienos jau išpildytos. Šiais metais šis renginys įgavo išskirtiną reikšmę, nes buvo paminėta poeto Oskaro V. Mila-

Leokadijos ir Juozo Žvynių išleistuvėse birželio 5 d. Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje, įteikiamas adresas. Linksmi nusiteikę: Mečys Šimkus, Leokadija Žvynienė, dr. Živilė Modestienė ir Juozas Žvynys. A. Plaušinaičio nuotr.

šiaus 100 metų gimimo sukaktis.

Šiomet Poezijos dienos pradėtos gegužės 27 d. Jaunimo Centro kavinėje, prancūziškai rašiusio, lietuviškos kilmės poeto O. Milašiaus minėjimu. Paskaitą skaitė rašytojas Antanas Vaičiulaitis, o Milašiaus kūrybą rečitavo aktoriai Stasė Kielaitė ir Jonas Kelečius. Į šį minėjimą prisirinko tiek daug žmonių, kad kavinės patalpos nepajėgė visų sutalpinti, nors ir buvo pristatyta papildomų kėdžių.

Šeštadienio popietę pradėta dainuotinės poezijos valanda, kurią išpildė jaunimas: Emilija Pakštaitė, Linas Rimkus, Vytautas Underys ir Linas Regis. Po jų pasirodė gyvieji poetai: žinomas poetas ir rašytojas Antanas Vaičiulaitis, jaunoji poetė Živilė Bilaišytė, humoristas Aloyzas Baronas. ir disidentas Tomas Venclova.

Sekmadienį Poezijos dienos užbaigtos poeto Tomo Venclovos paskaita: Lietuvių poezija dabarties situacijoje. Poetas palygino lietuvių poeziją šiaurės ir anapus Atlanto, nutautėjimo pavojus tėvynėje ir tremtyje.

Poezijos dienų programai labai sumaniai vadovavo poetas Kazys Bradūnas. Rengė Jaunimo Centras.

Žmonių į visas tris dienas

lankėsi labai gausiai ir tuo parodė susidomėjimą poezija ir poetais.

AUGA MIDLAND TAUPYMO BENDROVĖ

Gegužės pabaigoje Midland taupymo ir skolinimo bendrovės naujasis Marquette Parko skyrius, esantis 2627 West 69th Street, priešais parapijos bažnyčią, prašoko 3 milijonus dolerių indėlių.

Midland taupymo ir skolinimo bendrovei vadovauja prityręs finansininkas adv. Frank Zogas ir kiti lietuviai direktoriai.

Midland taupymo ir skolinimo bendrovės vadovybė, atidarydama naująjį skyrių Marquette Parke, atėjo vietos prekybininkams ir visiems gyventojams į pagalbą ir sustiprino namų savininkų padėtį. Žinant intensyvėjantį spaudimą iš nepageidaujamos kaimyninės, Midland taupymo ir skolinimo bendrovės vadovybės ryžtas padėti atlaikyti spaudimą, žmonių buvo suprashtas ir įvertintas. Šiuo metu turimi Midland bendrovės indėliai jau prašoko 37 milijonus dolerių.

Vadovybė prašo ir toliau remti jos veiklą, o taupmenas laikyti Midland taupymo ir skolinimo bendrovėje.

Skyriai yra: 4040 So. Archer Ave ir 2657 West 69th Street, abu Chicago, Ill., o

PASAULIO LIETUVIŲ DIENA KANADOJE

Jau prieš porą metų, tarpininkaujant PLB valdybai, vyko pasitarimai tarp Kanados ir JAV Lietuvių Bendruomenės valdybų apie didesnių renginių, kurie iki šiol vykdavo Amerikoje, ruošimą Kanadoje talkininkaujant abiejų kraštų Lietuvių Bendruomenėms. Pagaliau, pernai buvo galutinai nutarta ruošti penktąją Dainų šventę ir tuo pačiu Pasaulio LB seimą 1978 metais Toronte, Kanadoje. Numatyta šventę įgavo dar platesnio pobūdžio ir buvo pavadinta Pasaulio Lietuvių Dienomis, kai šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos vadovybė po tiesioginiu pasitarimu su PLB valdyba nutarė prisidėti prie LB renginių suruošdama pasaulio lietuvių jaunimo sporto žaidynes.

Šiuo reikalus š. m. gegužės 21 dieną, Toronte įvyko organizacinio komiteto posėdis paruošiamiesiems darbams aptarti. Organizacinį komitetą sudaro: Kanados LB pirm. J. Simanavičius, ŠALFAS S-gos pirm. P. Berneckas, PLJS pirm. G. Juozapavičiūtė, kun. P. Ažubalis, kun. J. Staškevičius, E. Čuplinskas, P. Daubaras, S. Dargis, muzikas S. Gailevičius, V. Ignaitis, E. Kudabienė, dr. Sungaila ir J. Vaičiūnas. Į posėdį iš Chicagos buvo atvykęs PLB valdybos vicepirm. R. Kasparas ir iš Baltimorės JAV LB kultūros tarybos pirm. J. Gaila. Organizacinio komiteto posėdyje buvo aptarti įvairūs būsimųjų Pasaulio Lietuvių Dienų rengimo reikalai, bet ilgiausiai sustota prie finansinių reikalų. Tas ypač aktualu Sporto Sąjungai, nes norint sudaryti galimybę į žaidynes atvykti lietuviams sportininkams iš įvairių pasaulio kraštų, šventės tiesioginių pajamų nepakaks. Ne-

užteks šventės pajamų nei tolimesnių vietovių chorų kelionių išlaidų palengvinimui. Į tai atsižvelgiant buvo nutarta Pasaulio Lietuvių Dienų reikalu organizuoti aukų vąj Kanadoje ir Amerikoje. Prie LB apylinkių, talkininkaujant sporto klubams, bus sudaromi finansų telkimo komitetai ir visos Amerikoje ir Kanadoje surinktos aukos eis į bendrą organizacinio komiteto kasą: PLB seimui, Dainų šventei ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo žaidynėms paremti. JAV LB krašto valdyba jau yra davusi 2500 dol. ir Kanados LB paskyrusi 1500 dol. Dainų šventės reikalams. Iš šių pajamų yra išleistas ir daugumai chorų išsiuntinėtąs Penktosios Dainų šventės Repertuaras. Šiomis dienomis iš spaudos išėjo ir Jaunimo Dainų Repertuaras, kuriame telpa septynios dainos: "Gražinkit Laisvę — Br. Budriūno, Mūsų Dienos — Viltinio, Vasara — J. Bertulio, Dainuojanti Jaunystė — J. Gaidelio, Vakarinė Daina — St. Šimkaus ir dvi liaudies dainos Oi, toli toli ir Tu Mano Motinėle. Visi jaunimo chorai norintieji dalyvauti Penktojoje Dainų šventėje jau dabar turėtų registruotis Kanados LB krašto valdyboje ir jiems bus atsiųstas Jaunimo Dainų Repertuaras. Taip pat ir suaugusiųjų chorai, dar neužsiregistravę ar negavę Penktosios Dainų šventės Repertuaro gali kreiptis į Kanados LB krašto valdybą: J. R. Simanavičius, 175 Parkside Dr., Toronto, Ontario, Canada. Telefonas (416) 534-1274.

Juozas Gaila

GENERAL OFFICE

Openings available for qualified full time & part time clerks in our main office. Duties include typing, order processing, filing and phone work. If you are detail oriented

Call 216-881-2006, Ext. 66

Between 11 a. m. — 4 p. m.

Mon. thru Fri. only. (20-26)

PLASTIC

INJECTION MOLDING

FOREMAN or ASSISTANT

Excellent opportunity for individual with heavy experience in custom injection molding for Mt. Clemens area Plastic Manufacturer. Call STAN DAWIDOWSKI 313-791-3000

(19-28)

centras — 8929 So. Harlem Ave., Bridgeview, Ill.

Taupykite ir pinigus laikykite Midland Savings & Loan Assn.

**PUIKIAUSIUS
KAILIUS**

rasite tik pas vienintelį
lietuvių kailininką
Chicagoje

**NORMANA
BURŠTEINĄ**

185 N. Wabash Ave.
Chicago, Ill. 60601
Antrame aukšte.

Telefonai:
krautuvės: (312) 263-5826
namų: (312) 677-8489

PETKUS

LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2100-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

LŽS-gos Detroito skyriaus žurnalistai ir svečiai metiniame susirinkime gegužės 8 d. Sėdi iš kairės: Vladas Selenis, Vytautas Alantas, Alfonsas Žiedas, Stasys Garliauskas, Stasys Šližys ir Antanas Grinius. Stovi: Anelė Žiedienė, Robertas Selenis, Jonas Kriščiūnas, Natalija Šližienė, Antanas Sukauskas, Bronė Selenienė, Alfonsas Nakas ir Nemunis Žiedas.

Kazio Sragausko nuotr.

Detroito lietuviai

ANTANAS GRINIUS

MYKOLO L. BALČIŪNO NETEKUS

Pernai SLA Seime, Chicagoje buvo iškilmingai pagerbtas 90 metų sukakties proga 352 kuopos atstovas Mykolas Balčiūnas. Tada M. Balčiūnas buvo dar stiprus, gerai jautėsi ir gerai atrodė. Šiandien M. Balčiūno jau nėra. Gegužės 28 d. Mt. Carmel ligoninėje užmigo amžinu miegu.

Mykolas L. Balčiūnas gimė 1885 m. rugsėjo 29 d. Raguvos valsč., Panevėžio apskr. Turėdamas tik 14 metų išvyko į pasaulį laimės ieškoti ir apsistoja Mitaujoje, Latvijoje. Ten įstojo į konditerijos mokyklą ir mokinosi ne tik duoną, bet ir tortus kepti. Išbuvęs trejus metus 1903 metais persikėlė į Rygą ir vietoje tortų ir duonos jau geležį šlifuoja: mokinosi šaltkalviu.

1907 metais atvyksta į Ameriką ir apsigyvena Westernporte, Md., kur rado tik tris lietuvių šeimas ir 35 viengungius. Vėliau persikėlė į Thomas, W. Va., kur rado daugiau lietuvių.

1929 m. M. Balčiūnas persikėlė į Detroitą ir pradėjo

dirbti automobilių įmonėje iki išėjo į pensiją.

Gyvendamas Detroito vadovavo 21 SLA kuopai ir jai sumažėjus su jos likučiais perėjo į 352 kuopą ir joje iki pat mirties ėjo išdo globėjo pareigas. Mykolas L. Balčiūnas dar vadovavo Socialdemokratų 116 kuopai ir buvo jos pirmininkas. Mykolas L. Balčiūnas priklausė dar ir kitoms organizacijoms, buvo uolus parengimų lankytojas ir geras kalbėtojas. Mėgo spaudą ir joje bendradarbiavo. Mykolas Balčiūnas pergyveno dvi žmonas, Liudviką ir Oną. Su pirmąją išgyveno 50 metų ir su antrąją 11 metų. Liko nuliūdime pirmos žmonos trys sūnūs ir trys dukterys, 14 vaikų ir 12 provaikų.

• **Lietuvių Namų Draugija** birželio 19 d. 12:15 val. Lietuvių Namuose šaukia jau trečią šiais metais narių susirinkimą. Du anksčiau įvykę susirinkimai nepajėgė išrinkti šiems metams naujos valdybos, nes niekas nesutiko būti renkamas. Paskutiniame susirinkime išrinktoji nominacijos

komisija pristatys nominuotus kandidatus būsimajai valdybai. Susirinkime bus aptariamas ir Lietuvių Namų ateities reikalai. Susirinkimas svarbus ir kiekvieno nario pareiga jame dalyvauti.

• **Ramovės suvažiavime** Chicagoje iš Detroito dalyvavo: Petras Bliūdžius, Juozas Leščinskis ir Vincas Tamošiūnas.

• **Jaunimo stovykla Dainava** susitvarkiusi ir pasiruošusi vasaros sezonui. Padaryta piknikautojams naujų stalų ir sutvarkytas vandens tiekimas. Al. Bacevičius Dainavai padovanojo didžiulį varpą, kuriuo bus šaukiami užsiėmimams.

FOREMAN SPRAY DEPARTMENT

Major manufacturer of consumer electronics located in Dallas, Texas has immediate need for spray department foreman. Must have finishing experience, with plastics, spray laquer, and capable of supervising approx. 25 people. Inside permanent position. Company will pay relocation expenses for successful candidate. Call personnel collect:

214-337-4711

MORSE ELECTRO PRODUCTS

3433 Morse Drive
Dallas, Texas 75211
An Equal Opportunity Employer

INJECTION MOLDING FOREMAN

FOR AFTERNOON SHIFT
MUST HAVE MINIMUM 2 YEARS EXPERIENCE. TOP BENEFITS.

CALL FOR APPOINTMENT

313-756-9015

Between 8:30 a. m. to 4:30 p. m.
(24-33)

TOOL ROOM FOREMAN

for supervising the building and maintaining of small progressive dies in 50 man stamping plant.

CALL OR APPLY

PORTLAND PRODUCTS

340 LYONS ROAD
PORTLAND, MICH. 48875
517-647-4191

(22-24)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN ENGING LATHE OPERATORS
Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. Good working conditions, good fringes, air conditioned shop.

APPLY IN PERSON

STURGIS TOOL & DIE

313 SUSAN CT.,
STURGIS, MICH. 48991

(22-31)

Didžiajame Detroito tautybių baliuje gegužės 15 d. lietuvių reprezentavo abiturientė Asta Šepetytė. Nuotrauka iš Detroito abiturientų balaus "Kartą Pavasarį", balandžio 30 d., kur Asta pristatoma, kaip abiturientė. Jos palydovas, Saulius Anužis, taip pat abiturientas. Pristatymo ceremonijų pravedėjai — Dalia Gilvydienė ir Andrius Butkūnas.

J. Preibio nuotr.

"talking, it over"

One in a series of columns
answering questions you ask
about your electric service.

K. Ar Illuminating Company daro ką nors, kad išvystyti naujas galimybes elektros pagaminimui?

A. Taip. Mes tarp daugelio tų, kurie remia Electric Power Research Institute tyrimo programos kooperavime. EPRI pastangos yra svarbus papildymas valstybiniais ir industriniams tyrimams. Projektai apima saulės energiją, jos pakeitimą ir patalpinių, pagerinimą žemės kuro ir geotermalinę energiją.

K. Ar jūs svarstote būdus mažinti kainas neturtingiems žmonėms ir gyvenantiems su Social Security ir ribotom pajamom?

A. Taip. Mes svarstome. CEI ir kitos elektros įmonės Ohio dalyvauja svarstymuose su klientais, darbo grupėmis, Leage of Women Voters, socialogais ir ekonomistais. Mes tikime Ohio General Assembly galės išvystyti planą prieinamą visiems klientams, pagrįstą atsakingu pagrindu.

K. Virš elektros laidų, tarp stulpų ir mano namo yra medžio šakos. Medis auga mano žemėje. Ar aš atsakingas už jų apkarpyimą?

A. Į tokią padėtį turėtų būti atkreiptas mūsų dėmesys. Skambinkite 623-1311 ir prašykit Consumer Services. Mūsų atstovas aplankys vietovę ir informuos kas yra darytina. Medžio išlaikymo darbas, kurį atlieka Company tokioje situacijoje jums nieko nekainuos.

K. Aš ką tik persikėliau į senesnę namą. Šviesos pritemsta ir TV vaizdas silpnėja, kada namo didesnės apyvokos mašinos įjungiamos. Ką aš turiu daryti?

A. Skambinkite 623-1311. Prašykit Consumer Service. Jūsų problema gali būti laidoose. Mes su malonumu patikrinsime ir patarsime ar problemos sutvarkymui reikalingas elektrikas.

Jeigu jūs turite klausimų ar norėtumėte daugiau gauti informaciją kuriuo nors iš šių klausimų, mes norėtume jus išgirsti, tik parašykit: Talking It Over, Box 5000, Cleveland, Ohio 44101. Kadangi mes norime, kad jūs žinotumėte.

The Illuminating Company

DEVELOPMENT MACHINIST

EXCELLENT OPPORTUNITY FOR AN EXP. MACHINIST WITH MODEL MAKING AND PROTOTYPE FABRICATION EXP. TO ASSIST IN NEW PRODUCT DEVELOPMENT. MUST MAKE OWN SET-UPS AND DO CLOSE TOLERANCE WORK FROM BLUE PRINTS. THIS IS A SALARIED POSITION WITH FULL COMPANY BENEFITS AND FREE PARKING. IF INTERESTED PLEASE CALL:

R. HIMMAN EMPLOYMENT MGR.
216-451-5200, ext. 213

The Weatherhead Co.

300 East 131 Street
Cleveland, Ohio 44108

An Equal Opportunity Employer M/F
(23-24)

EXPERIENCED FIXERS WANTED

Large diameter knitting machine mechanics needed. Plenty of overtime, excellent fringe benefits, steady work assured. Double knit background a definite asset.

CONTACT ED. HERRING

AMTEX, INC.

P. O. BOX 1475
CLEVELAND, Tenn. 37311
615-479-5491

(23-29)

CLERK

Typing inventory control, good with figures. Diversified duties with fast growing company. Good starting salary & benefits. Car necessary for your transportation. If you want to grow with us call 228-4010. (18-24)

WANTED 1st CLASS MAINTENANCE MECHANICS WITH LIFT TRUCK EXPERIENCE ALSO JOURNEYMEN MILLWRIGHTS

Experienced in general industrial plant maintenance and repair of equipment. Good hourly rate WITH PLENTY OF OVERTIME. Fully paid hospitalization, plus other benefits.

APPLY IN PERSON

Between 7 a.m. and 2 p.m.

ALUMINUM SMELTING &
REFINING CO.

5463 DUNHAM RD.
MAPLE HEIGHTS, OHIO

(21-30)

WANTED WOODWORKERS FOREMEN-SUPERVISORS

Also machine set-up, machine feeders, off-bearers, operators, sawyers saw filers etc. for expanding dimension plant at Vicksburg, Mississippi.

WRITE TO:

ANDERSON-TULLY CO.

ATT. MR. L. G. HATAWAY

P. O. Box 28

Memphis, Tenn. 38101

(22-31)

IMMEDIATE OPENINGS FOR: 1ST CLASS SKILLED MACHINE OPERATORS

Be able to set up work from blue prints and close tolerance, with experience on numerically controlled vertical turret lathes. 2nd & 3rd shifts. Call or write P. OSBORN.

GRAY TOOL CO.

7135 Ardmore

Houston, Texas

713-747-1240

An Equal Opportunity Employer
(17-26)

BRIDGEPORT OPERATORS

FIRST CLASS ONLY. SMALL DETAIL WORK. NEW MACHINES WITH DIGITAL READ OUTS. TOP WAGES ALL BENEFITS. 43 HOURS MINIMUM REQUIRED.

AQUARIUS RECREATIONAL INC.

20230 SHERWOOD
DETROIT, MICH. 48234
313-366-2301

(23-26)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN
BRIDGEPORT OPERATORS

ALL AROUND MACHINISTS
Must be able to set up work from blue prints & close tolerance.

Retirees welcome.
Steady work. Union Scale. all fringe benefits. Apply to:

WESTWOOD TOOL CO.
81235 Weaver, Detroit, Mich. 48228

(23-29)

WORCESTER

ŽUVUSIEMS KOVOTOJAMS UŽ LIETUVOS LAISVĘ

Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa paskatinta šv. Kazimiero parapijos klebono kun. A. Miciūno imasi iniciatyvos šios bažnyčios šventoriuje Worcesteryje pastatyti paminklą Worcesterio lietuvių vardu kuris bus dedikuotas visiems žuvusiems kovotojams už Lietuvos laisvę. Kovotojo vardas pavartotas plačia prasme neapsiribojant vien šių laikų didvyriais, bet prisimename ir tuos, kurie dėl laisvės kovojo ir senojoje istorijoje. Kiek ten gražių pavyzdžių. Pilėnai ir dabar visus jaudina.

1864 m. sukilimo kovotojas T. Dolevskis rusų sušaudytas Vilniuje pasakė: "Mylėjau savo Tėvyne, kovojau ir man malonu už ją atiduoti savo gyvybę." Kiek žuvo ištremtų į Sibirą už maldaknygę, lietuvišką spausdintą ar gyvą žodį. 1918 m. kada Lietuva kėlėsi laisvam gyvenimui savanoriai kūrėjai pirmieji sudėjo didžiausią kraujo auką ant Tėvynės laisvės aukuro. Pirmasis jų — P. Lukšys.

Kariai — jie visi savo krauju užtikrino Lietuvai Nepriklausomybę. Pirmoji karininkų auka už tautos laisvę — A. Juozapavičius. Laisvoji Lietuva išaugino šaulių Sąjungą. Šauliai žygiavo šalia kariuomenės. Jie buvo pirmieji kariuomenės padėjėjai pavojaus atveju.

1940 m. Kremliaus tankai sunaikino Lietuvos Nepriklausomybę. Naujos kraujo aukos dedamos už Lietuvos laisvę, ne tik raudonųjų, bet ir rudųjų okupacijų metais.

1944 m. vasarą viską naikinančios hunų gaujos ant rą kartą grįžta į Lietuvą. Vėl daugelis, o jais pasėkė ir jaunimas, išėjo ginti Lietuvą nuo okupanto teroro ir grynė 10 metų, nežiūrint, kad daugelio išniekinti kūnai gulėjo miestų aikštėse. Priešas įveikė partizanų pasipriešinimą, bet jų pralietas kraujas už laisvę ir šiandien ugdo gimtojoje žemėje naujus kovotojus: R. Kalanta, M. Tumonis ir tūkstančiai kitų. Tarpe jų, kaip anais laikais, taip ir dabar rykiuojasi dvasiškija. 1947 m. komunistų sušaudytas vyskupas Borisevičius. 1953 m. Vladimiro kalėjime nukankintas arkivyskupas M. Reins.

Jų visų garbei ir atminimui bus pastatytas šis paminklas. Jis primins laisvojo pasaulio lietuviams visus žuvusius kovotojus ir paskatins tęsti kovą už Lietuvos laisvės atgavimą. O pavergtiesiems mūsų broliams Tėvynėje bus naujos vilties žiburys.

Vieni mes be Jūsų lais-

vojo pasaulio lietuviai finansinės paramos neįstengsime paminklą pastatyti. Todėl kreipiamės į Jus organizacijų vadai ir asmeniškai į Tave broli, sese lietuvi suteik auką šiam kilniam tikslui. Nė viena auka nebus per maža ar per didelė. Visos atskaitomos nuo federaliniu mokesčių. Siųskite: Lithuanian Memorial Fund, c/o St. Casimir's Church Rectory, 41 Providence St., Worcester, Mass. 01604.

Komitetas

CAPE COD

NAUJA LB VALDYBA

LB Cape Cod Apylinkė gegužės 18 d. visuotiname susirinkime išsirinko naują valdybą, kuri jau pasiskirstė pareigomis: pirmininkas E. Bliudnikas, vicepirmininkas E. Jansonas, sekretorius B. Jucenienė ir išdininkas A. Vieškalnis.

Susirinkimą atidaręs pirmininkas M. Biliūnas pareiškė, kad nuo Apylinkės įsikūrimo 1974 m. senoji valdyba jau pavargo, todėl turi būti renkama nauja valdyba.

Jis trumpai ir suglaustai paminėjo per tą laiką nuveiktus darbus ypač didelį pasisekimą turėjusią tautodailės parodą ir gintaro bei medžio darbo išdirbinių parodą čia Cape Cod ir antrą kartą Stonehill College, Easton, Mass., kur Apylinkė atstovavo lietuvių 200 metų konferencijoje apie etninių grupių įnašus į JAV gyvenimą.

Išdininkė E. Mineikienė perskaitė finansinę apyskaitą, pasidžiaugdama, kad Apylinkė nėra nė vieno lietuvių, kuris nebūtų apsimekęs solidarumo mokesčio.

Revizijos komisijos pirmininkas St. Mineika perskaitė revizijos aktą konstatuodamas, kad ir sekretoriaus vedami susirašinėjimai ir išdininkės pajamos ir išlaidos yra teisėtai užpajamuotos su atitinkamais dokumentais ir užgyrė visus už gerą knygų vedimą ir puikų apylinkės tvarkymą.

Visi pranešimai buvo vienbalsiai priimti ir išreikšta padėka valdybai.

Po susirinkimo visi buvo pavaišinti pačių ponių iškeptais pyragaičiais ir kavute. Visi pakilia nuotaika dėkojo senajai valdybai už puikią organizaciją ir linkėjo naujai išrinktajai geriausios sėkmės. (k)

NURSE—LPN. Nursing home for retarded children requires LPN on 3-11 shift. Alternate weekends free. Top salary and benefits. Lansdale Area. Call 215-699-3549 for interview appt. between 11 a.m. and 5 p.m. (17-25)

• Pulk. Mykolo Kalmanto antkapis buvo pašventintas šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse Chicagoje. Velionis Lietuvoje buvo šaulių S-gos viršininku. Jo laidotuvių ir antkapio pastatymu rūpinosi Vytauto Didžiojo šaulių rinktinė ir L. K. V. "Ramovė" Chicagos skyrius.

• Vytauto Didžiojo šaulių rinktinės visuotiname susirinkime išrinktas Garbės Teismas: pirm. teis. Algirdas Budreckas, nariai — Jonas Tričys ir Felicija Gurevičienė.

• Lietuvių Teisinių draugijos Chicagos skyriaus valdybą sudaro: pirm. teis. Algirdas Budreckas, sekr. Pranas Šulas, išd. Petras Jokubka, nariai — Mikas Nagys ir Jonas Vasaitis.

• LB Palm Beach County apylinkės valdyba sportininkams paremti iš savo kuklių lėšų paskyrė 25 dol.

• JAV LB Tarybos suvažiavimas įvyks š. m. birželio 18-19 dienomis Clevelande.

TOOL AND DIE MAKER
NIGHT SHIFT
Top notch. All others need not apply. Non defense oriented, air conditioned plant, excellent fringe benefits, competitive salary. Apply in person.
THORSEN TOOL CO.
2527 Willowbrook Rd.
Dallas, Texas 75220
Or Call 214-350-8671 for appointment
An Equal Opportunity Employer M/F
(20-23)

WANTED EXPERIENCED OPERATORS

Heavy Steel Plate Brakes and Rolls Permanent 57 hour work week. No age limits. 69 year old Firm. Write HOUSTON BLOW PIPE & STEEL PLATE WORKS, Box 1692 Houston, Texas 77001. (20-29)

DIE REPAIRMAN

1ST SHIFT

PROGRESSIVE DIES

Hourly Rate and Fringes

216-267-5204

BETWEEN 8 A.M. to 4 P.M.
(21-24)

WANTED EXPERIENCED
COLD DRAWN STEEL MILL
Needs experienced operators capable of set-ups and complete handling of combined drawing machine. Excellent salary and all fringe benefits.
BARNABO STEEL CORP.
8455 Ronda Drive,
Canton, Mich. 48187
West of Haggerty, South of Joy
(19-28)

KALVIS

Prityres rankinio ir elektrinio kūjo naudojime įvairių dalykų ir metalo. Labai gera galimybė senoje firmoje. Tikslai dienomis. Pastovu. Daug priedų.

ROSE METAL INDUSTRIES, INC.

1536 EAST 43RD STREET
CLEVELAND, OHIO
(216) 881-3355, ar vakare 371-2025
(23-24)

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING
Telefonas (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.
Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.
Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

• BIRŽELIO 19 D. Pensinin Klubo Joninių gegužinė prie ežero.

• BIRŽELIO 26 D. Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos gegužinė prie ežero.

• LIEPOS 10 D. gegužinė DMNP parapijos sodely. Rengia LKM S-ga.

• LIEPOS 17 D. Dirvai paremti gegužinė. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

• LIEPOS 24 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė.

• RUGSĖJO 1-4 D.D. Ateitininkų IX kongresas Clevelande.

• RUGSĖJO 10 D. Tautos Šventės minėjimas. Rengia LB Clevelando Apylinkės Valdyba.

• RUGSĖJO 11 D. Šiluvos Marijos metinė šventė šv. Jurgo lietuvių parapijoje.

• RUGSĖJO 24 D. Antro kaimo spektaklis. Rengia Lithuanian Civic Club.

• SPALIO 1 D. Lietuvių Klubo premijos 1000 dol. įteikimo balius.

• SPALIO 15 D. Hamiltono šaulių teatro vaidinimas Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Rengia Žalgirio šaulių kuopa.

• SPALIO 22-23 D. Baltuonio kūrinių paroda Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Rengia Korp! Giedra.

• LAPKRIČIO 12-13 D. Lietuvių Dienos Clevelande. Ruošia LB Clevelando Apylinkė.

• LAPKRIČIO 24 D. Kristaus Karaliaus Šventės minėjimas DMNP parapijoje.

AGRICULTURAL WORKERS

\$2.50 PER HR. GUARANTEE

Our recent expansion program requires additional harvesters to pick our mushrooms. Under our guarantee plus incentive program, we will pay you \$2.50 per hour during our training program designed to enable you earn in excess of \$3.00 per hour. Our current harvesters under this program earn \$2.75-\$4.00 per hour.

This is a new incentive program, which combined with our group insurance program, provides an attractive full time agriculture employment opportunity.

Please apply in person daily, 8:00 a.m. to 5:00 p.m. at our VALMEYER PERSONNEL OFFICE.

CASTLE & COOKE FOODS

VALMEYER, ILL

618-935-2295 or 2282

Equal Opportunity Employer
(19-28)

GUARANTEED
guardian memorials

Euclid MEMORIALS

455 East 200th Street • Euclid, Ohio • Phone: 481-5700

Monuments FOR MEMORY

